

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

www.program-podezelja.si

**SMERNICE
ZA PRIPRAVO STRATEGIJ LOKALNEGA RAZVOJA
V OKVIRU LOKALNEGA RAZVOJA, KI GA VODI
SKUPNOST
V PROGRAMSKEM OBDOBJU
2014–2020**

Ljubljana, junij 2015

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja:
Evropa investira v podeželje

KAZALO

1	UVOD	3
1.1	Osnovna načela lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost.....	4
2	PODUKREPI.....	8
2.1	Pripravljalna podpora.....	8
2.2	Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	8
2.3	Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja LAS	9
2.4	Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	9
3	LOKALNA AKCIJSKA SKUPINA.....	11
4	STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA.....	13
4.1	Naslovnica SLR	16
4.2	Kazalo.....	16
4.3	Osebna izkaznica LAS	16
4.4	Povzetek SLR	17
4.5	Oprelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR.....	17
4.6	Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti	21
4.7	Podroben opis tematskih področij ukrepanja	22
4.8	Opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije	24
4.9	Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov	24
4.10	Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR.....	30
4.11	Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti	32
4.12	Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR.....	34
4.13	Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovskih kapacitet, finančni viri, izkušnje in znanje	37
4.14	Opis nalog odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS	38
4.15	Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij.....	40
4.16	Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem.....	44
4.16.1	Metodologija za določitev finančnega okvira.....	45
4.16.1.1	Primer razdelitve sredstev in določitve finančnega okvira in glavnega sklada.....	47
4.17	Priloge.....	50
5	PROBLEMSKA OBMOČJA.....	51
6	IZBOR SLR IN LAS	52
7	VIRI IN LITERATURA.....	56

1 UVOD

Osnovni namen »Smernic za pripravo strategij lokalnega razvoja v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v programskem obdobju 2014–2020« je pomoč lokalnim partnerstvom pri pripravi strategij lokalnega razvoja. Cilj je, da so strategije lokalnega razvoja dobro pripravljene, kar bo pospešilo postopek izbora in v nadaljevanju tudi enostavnejše vrednotenje in primerljivost strategij lokalnega razvoja.

Podlaga za izdelavo strategij lokalnega razvoja je Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 (Uradni list RS, št. 42/2015). Smernice za pripravo strategij lokalnega razvoja v okviru lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v programskem obdobju 2014–2020 pa pripomoček!

Slovenija ima na področju lokalnega razvoja po pristopu »od spodaj navzgor« dolgoletno tradicijo. Na ta način so se po osamosvojitvi pričeli izvajati programi celostnega razvoja podeželja (v nadaljnjem besedilu: CRPOV). Njihov glavni namen je bil razvoj podeželja, ki temelji na endogenih razvojnih potencialih, poudarja značilnosti območja, zagotavlja nova delovna mesta in poseljenost ob upoštevanju trajnostne rabe naravnih virov ter ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Projekti CRPOV so bili predvsem točkovno naravnani in niso v celoti zasledovali ciljev celostnega razvoja podeželja.

Leta 1996 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljnjem besedilu: MKGP) pristopilo k uvajanju Razvojnih programov podeželja, ki so se izvajali na večjih zaokroženih območjih. V obdobju 1996–2006 je bilo izdelanih 31 Razvojnih programov podeželja, ki so skupaj pokrivali 172 slovenskih občin. Ministrstvo je sofinanciralo vzpostavljanje partnerstev, animacijo lokalnega prebivalstva in pripravo lokalnih razvojnih strategij, ki pa zaradi pomanjkanja sredstev za izvedbene projekte v praksi v večini primerov niso nikoli v celoti zaživele. Ker so bili Razvojni programi podeželja v veliki meri primerljivi s pobudo LEADER+ v Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: EU) se Slovenija takoj po vstopu v EU ni odločila za ustanavljanje lokalnih akcijskih skupin.

V programskem obdobju 2007–2013 je pobuda LEADER postala sestavni del politike razvoja podeželja. Ustanovljenih je bilo 33 lokalnih akcijskih skupin, ki so skupaj pokrivale 95 odstotkov slovenskega ozemlja. V celotnem programskem obdobju je bilo odobrenih več kot 1.400 projektov, katerih zaključevanje bo potekalo do konca leta 2015.

V novem programskem obdobju se programi lokalnega razvoja, ki se izvajajo po pristopu »od spodaj navzgor« širijo. Evropska komisija je z namenom izboljšanja medsektorskega povezovanja in sodelovanja z namenom učinkovitejšega črpanja evropskih sredstev na lokalni ravni uvedla pristop »Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost« za katerega se uporablja kratica CLLD. V pristopu CLLD gre podobno kot pri pristopu LEADER za prenos odgovornosti odločanja o izbranih izvedbenih projektih iz državne na lokalno raven. Prebivalstvo na zaokroženih področjih ustanovi lokalno partnerstvo, ki pripravi in izvaja strategijo lokalnega razvoja. Strategije lokalnega razvoja morajo temeljiti na družbenih, okoljskih in ekonomskih prednostih lokalne skupnosti in endogenih razvojnih potencialih območja.

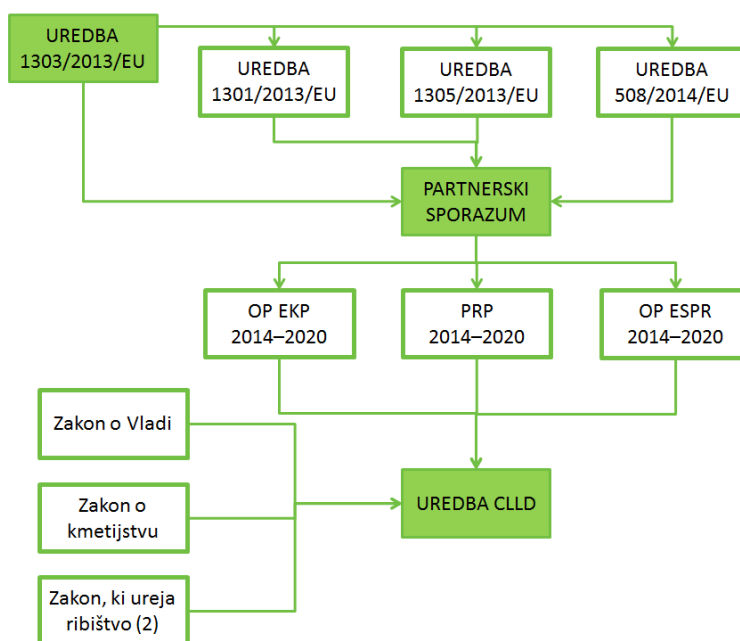
V okviru Partnerskega sporazuma med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: PS 2014–2020) je Slovenija predvidela uporabo skupnega pristopa CLLD v okviru treh skladov, in sicer Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: EKSRP), Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (v nadaljnjem besedilu: ESPR) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljnjem besedilu: ESRR).

Vsak organ upravljanja zadevnega sklada je pripravil program, ki bo podlaga za črpanje sredstev iz naslov evropskih skladov, in sicer: Program razvoja podeželja 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: PRP 2014–2020), Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020

(v nadaljnjem besedilu: OP EKP 2014–2020) in Operativni program Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo (v nadaljnjem besedilu: OP ESPR 2014–2020).

Izvajanje CLLD določa Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 (Uradni list RS, št. 42/2015) (v nadaljnjem besedilu: Uredba CLLD. Uredba CLLD določa pogoje za oblikovanje in postopke za izbor in potrditev lokalnih akcijskih skupin, vsebino in sestavo ter obvezna poglavja strategij lokalnega razvoja, merila in način za izbor strategij lokalnega razvoja, naloge lokalnih akcijskih skupin, upravičence, upravičene aktivnosti, pogoje upravičenosti, upravičene in neupravičene stroške, pogoje za izvajanje posameznih podukrepov, nadzor nad izvajanjem podukrepov, sankcije za neizpolnjevanje obveznosti, finančne določbe ter posebna pravila glede podpore posameznega sklada, vključenega v izvajanje CLLD.

Slika 1: Postopek priprave Uredbe CLLD

Vir: MKGP, 2015

1.1 Osnovna načela lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost povezuje ljudi, ki imajo določene skupne potrebe in se soočajo s skupnimi potrebami in izzivi. Omogoča jim, da sami oblikujejo strategije lokalnega razvoja (v nadaljnjem besedilu: SLR) in izbirajo projekte, kar predstavlja osnovno načelo in hkrati največjo prednost tega pristopa. V primerjavi z drugimi t.i. »klasičnimi« pristopi lokalnega razvoja, kjer so ljudje zgolj pasivni uporabniki politike, pri pristopu CLLD postanejo aktivni partnerji in gonilo razvoja na lokalnem nivoju. Vključevanje ljudi v »skupno ustvarjanje« razvojne politike ima naslednje prednosti:

- Lokalno prebivalstvo, ki pogosto zavira izvajanje politike lahko z vključevanjem postane del rešitve.
- Izkušnje lokalnega prebivalstva lahko skupaj s stališči drugih zainteresiranih deležnikov na območju pripomorejo k temu, da se politika bolje prilagodi dejanskim potrebam.
- Vključevanje lokalnega prebivalstva v proces krepi človeški potencial za delovanje in sprejemanje konstruktivnih rešitev.

- Aktivna vloga prispeva h krepitvi lokalne identitete ter daje občutek za skupne aktivnosti in odgovornosti.
- Enakopravno sodelovanje med partnerji ustvarja povezanost in zaupanje med ljudmi, podjetniki, javnimi institucijami in sektorskimi interesnimi skupinami na lokalnem nivoju.

Vse te prednosti postavljajo temelj za doseganje konkretnih rezultatov. Vse javne institucije bi morale na tak način vzpostaviti zaupanje z lokalnim prebivalstvom in jih aktivno vključiti reševanje problemov.

SLR, ki ga vodi skupnost so lahko odgovor na vse večjo raznolikost in kompleksnost Evropske unije. Raznolikost predstavlja temelj evropskega socialnega modela, vendar je največji izziv kako izpostaviti vse njene prednosti. Zaradi naraščajočih razlik med posameznimi državami in regijami s standardnimi pristopi politike vedno težje zagotovimo uspešno reševanje. Ker lokalni prebivalci v okviru pristopa CLLD oblikujejo SLR, in izbirajo projekte, se lahko rešitve prilagodijo lokalnim potrebam, partnerstva pa vključujejo vse zainteresirane strani.

SLR, ki ga vodi skupnost so veliko bolj prilagodljive od ostalih pristopov razvojnih politik. Nekateri se bojijo, da bi določanje pravil lahko privedlo do tega, da bi postal lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost prezapleten. V novem programskem obdobju je postal lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost bolj enostaven in raznovrsten, saj omogoča, da se z enim orodjem doseže gospodarske, okoljske in družbene cilje Strategije Evropa 2020. Njegova glavna prednost je, da njegove aktivnosti ne rabijo biti povezane s standardnimi ukrepi, ki se izvajajo v posameznih programih, morajo pa biti skladni z njihovimi splošnimi cilji. Prav tako ni potrebno vzpostaviti stroge razmejitev med posameznimi skladi. Potrebno je vzpostaviti učinkovit sistem, ki preprečuje, da bi upravičenci za posamezno operacijo pridobili dvakrat povrnjene stroške iz različnih skladov EU.

Področje izvajanja lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost se v primerjavi s pristopom LEADER širi. Z izvajanjem Strategij lokalnega razvoja se želi odgovoriti tudi na izzive kot so socialno vključevanje, podnebne spremembe, segregacije Romov in ostalih marginalnih skupin, brezposelnost mladih, nerazvitih urbanih območij, urbano-ruralne povezanosti itd. Čeprav je bil omenjeni pristop izvirno razvit na podeželskih in obmorskih območjih (financiran iz naslova Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo) se v novem programskem obdobju širi tudi na področja, ki jih financirata Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad, kar pa pomeni določene prilagoditve pri opredelitvi območij, pripravi strategij in oblikovanju partnerstev.

Pristop CLLD spodbuja povezovanje med sektorji in sodelujočimi na opredeljenem območju na način, ki ima multiplikativne učinke na lokalni razvoj in posamezne razvojne programe. Zato se na SLR ne sme gledati kot na celoto ločeno od drugih programov, ampak predstavljajo orodje, ki prispeva k izboljšanju rezultatov nacionalnih in regionalnih programov. SLR pogosto rešujejo vprašanja, ki so značilna za neko lokalno skupnost, kot so npr. brezposelnost, ribištvo, klimatske spremembe, varstvo okolja in ohranjanje narave, nezadovoljstvo mladih, slabo razvite osnovne storitve ipd. Prednost pristopa CLLD je da se z vključitvijo vseh zainteresiranih in različnih politik celovito rešujejo problemi na lokalnem nivoju. Na ta način je mogoče preseči ovire med:

- različnimi institucijami lokalne samouprave,
- javnimi, zasebnimi in nevladnimi organizacijami,
- lokalnimi in državnimi institucijami,
- področji, ki zaostajajo v razvoju in razvitimi področji.

Pristop CLLD je usmerjen v inovacije in doseganje trajnih rezultatov. Prvi korak običajno vključuje izgradnjo zmogljivosti in drugih virov lokalne skupnosti, ki prevzame pobudo za reševanje problemov na nekem območju. V okviru CLLD se lahko izvajajo manjši infrastrukturni projekti, ki so predpogoj za inovacije in nadaljnji razvoj. Vključuje tudi sodelovanje lokalnega prebivalstva, ki ima lahko različne poglede izzive oziroma potrebe nekega območja. S pomočjo CLLD se lahko izvajajo tudi različni pilotni projekti, ki se v primeru, da so uspešni lahko vključijo tudi v druge tradicionalne ukrepe razvojnih politik.

Izvajanje pristopa CLLD omogoča dostop do izkušenj v okviru Evropske mreže lokalnih partnerstev. V zadnjih dvajsetih letih so obstoječa LEADER in FARNET lokalna partnerstva ter številne druge evropske, nacionalne in regionalne mreže razvile veliko število metod, smernic, orodij in primerov dobrih praks, ki lahko pripomorejo k učinkoviti vzpostavitvi novih lokalnih partnerstev. Tudi nekatere mednarodne organizacije kot je Svetovna banka so na podlagi izkušenj razvile številne metodološke priročnike. Nova partnerstva na novih področjih delovanja lahko prispevajo nove poglede in ideje, zato Evropska komisija priporoča krepitev in usmerjanje ukrepov, ki spodbujajo sodelovanje in mreženje deležnikov v okviru CLLD.

CLLD je finančno gledano privlačno orodje za izvajanje lokalnega razvoja. Evropska komisija ugotavlja, da je lokalni razvoj dolgotrajen proces, ki običajno poteka skozi več programskih obdobj in zahteva dolgoročno finančno obveznost pri izgradnji lokalnih zmogljivosti in virov. Zaradi tega se na lokalna partnerstva ne sme gledati kot na enkratne projekte, ki bodo ukinjeni po koncu programskega obdobja, ampak kot del procesa v katerem se lokalne skupnosti usmerja k večji trajnostni naravnosti. Zaradi tega je potrebno zagotoviti, da imajo lokalni proračuni dovolj »kritične mase« s katerimi je mogoče doseči spremembe. Ocenjujejo, da je za učinkovito izvajanje strategij lokalnega razvoja v celotnem programskem obdobju potrebno zagotoviti okoli 3 milijone evrov.

Metoda lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, je v celoti uporabna ne le za sredstva iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov, temveč tudi za prerazporeditev notranjih finančnih sredstev (ki izhajajo z lokalne, regionalne in nacionalne ravni). Zato pri pripravi razvojnih strategij, konkretnih projektov in načina njihovega izvajanja ne bi smeli izhajati iz predvidenih dotacij EU, temveč iz dejanskih potreb po izboljšanju kakovosti življenja lokalne skupnosti (Evropski ekonomsko-socialni odbor).

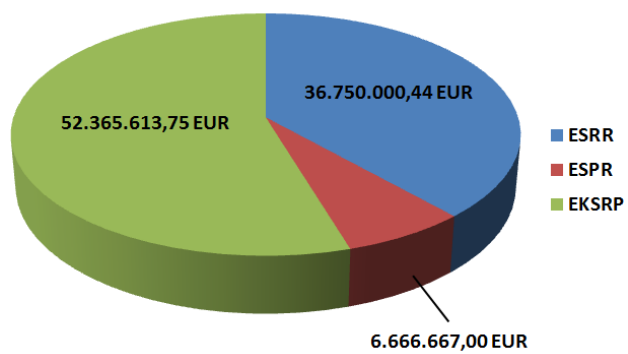
Glavna prednost pristopa CLLD v primerjavi s programom LEADER je v razširitvi vsebin, relevantnih za lokalna okolja, ki niso strogo omejena na podeželska območja ampak vključujejo tudi ribiška in mestna naselja in se financirajo iz različnih strukturnih skladov. V Sloveniji se bo pristop CLLD izvajal s pomočjo sredstev LEADER v okviru EKSRP in ESPR, ki sta tovrstne aktivnosti izvajala že v programskem obdobju 2007–2013, novost pa predstavlja pridružitve ESRR.

Kombinacija različnih virov financiranja skozi instrument CLLD omogoča lokalnim akcijskim skupinam (v nadaljnjem besedilu: LAS) izvedbo celovitih in kompleksnejših operacij, kar vpliva na uspešnejše uresničevanje lokalnih potreb. LAS še vedno sami sprejemajo odločitve o izvedbi operacij s katerimi uresničujejo cilje SLR, ki morajo biti usklajene z ostalimi regionalnimi in nacionalnimi programi, ki se izvajajo na opredeljenem območju.

Glavni cilji skupnega pristopa CLLD so spodbujanje socialnega vključevanja, boj proti revščini in kakršnikoli diskriminaciji, zmanjševanje regionalnih razvojnih razlik ter gospodarski razvoj območij. Poleg tega pa je cilj prispevati k ohranjanju narave, varstvu okolja kulturne dediščine, kulturne krajine in njenih elementov.

V programskem obdobju 2014–2020 je izvedbi CLLD skupno namenjenih 95.782.281,19 evrov, pri čemer bo iz PRP 2014–2020 namenjenih 52.365.613,75 evrov, iz OP EKP 2014–2020 je na voljo 36.750.000,44 evrov, iz OP ESPR 2014–2020 pa je namenjeno 6.666.667,00 evrov.

Grafikon 1: Razdelitev sredstev po skladih

Vir: PS 2014–2020, 2014

2 PODUKREPI

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, se bo v programskem obdobju 2014–2020 izvajal preko štirih podukrepov:

- Pripravljalna podpora,
- Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost,
- Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine in
- Podpora za tekoče stroške in stroške animacije.

2.1 Pripravljalna podpora

Osnovni namen tega podukrepa je spodbuditi oblikovanje lokalnih partnerstev, da pripravijo SLR na zaokroženih geografskih območjih, krepitev institucionalne usposobljenosti ter usposabljanje in mreženje za pripravo in izvedbo SLR, ki ga vodi skupnost.

Podpora je namenjena usposabljanju lokalnega prebivalstva, analizi opredeljenega območja, svetovanju ter ostalim aktivnostim, ki so povezane s pripravo SLR.

Lokalna partnerstva, ki bodo pripravila in s strani organa upravljanja dobila potrjeno SLR bodo prejela podporo, ki se izplača v obliki pavšalnega zneska v višini 20.000 eurov. Če SLR ne bo potrjena je lokalno partnerstvo upravičeno do povrnitve stroškov v višini največ 10.000 eurov, ki se izplača na podlagi zahtevka za izplačilo, kateremu se morajo predložiti računi in dokazila za dejansko nastale in plačane stroške.

Koordinacijski odbor CLLD pripravi Uredbo CLLD. Na podlagi Uredbe CLLD bo objavljen javni poziv lokalnim akterjem za oblikovanje lokalnih partnerstev in pripravo SLR. Od objave tega poziva začne teči dvanajstmesečni rok za predložitev SLR v potrditev zadevnim organom upravljanja.

Pomembno! Vse SLR morajo biti predložene v potrditev najkasneje v roku 12 mesecev po objavi javnega poziva.

2.2 Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost

Osnovni namen podukrepa je sofinanciranje stroškov nastalih pri izvedbi operacij LAS ali lokalnih akterjev, katerih rezultati prispevajo k uresničevanju ciljev, zastavljenih v SLR.

Vse operacije morajo biti izvedene na opredeljenem območju LAS in izbrane na podlagi objavljenega javnega poziva, ki ga pripravi LAS. Za vsako operacijo mora biti razvidna zaprta finančna konstrukcija kar pomeni, da mora prikazovati razdelitev stroškov po posameznih partnerjih in vrstah stroškov. Vse operacije morajo biti zaključene najkasneje tri leta po odobritvi operacije.

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne podpore, pri čemer stopnjo podpore posamezne operacije določi LAS.

Pomembno! Podpora ne sme biti višja od zgornje stopnje sofinanciranja kot je določena za posamezni sklad, prav tako pa je potrebno upoštevati pravila državnih pomoči.

2.3 Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja LAS

Osnovni namen podukrepa je sofinanciranje stroškov LAS, ki nastanejo pri izvajanju posameznih operacij sodelovanja LAS. Operacije sodelovanja LAS se lahko izvajajo znotraj države članice (sodelovanje med LAS) kot tudi sodelovanje s primerljivimi skupinami v državah članicah EU ali z območji v tretjih državah.

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne podpore pri čemer lahko znaša do zgornje stopnje določene za posamezni sklad.

V kolikor se bodo dejavnosti sodelovanja financirale iz naslova EKSRP bodo izbrane na podlagi javnega poziva, ki ga bo pripravil MKGP. Izbor operacij, ki bodo predmet sofinanciranja pa bo izvedla Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja (v nadaljnjem besedilu: ARSKTRP) na podlagi opredeljenih meril za izbor operacij. V celotnem programskem obdobju je za dejavnosti sodelovanja v okviru EKSRP rezerviranih štiri milijone eurov, pri čemer najvišja stopnja sofinanciranja na operacijo znaša 85 odstotkov.

Dejavnosti sodelovanja, ki bodo financirane iz ESRR ne smejo biti investicijske narave. Vsak LAS mora pripraviti indikativno listo operacij, ki jo predloži kot obvezno prilogo SLR. Za dejavnosti sodelovanja lahko vsak LAS porabi največ 5 % sredstev ESRR na posamezno SLR. V primeru, da bodo dejavnosti sodelovanja financirane iz ESPR pa morajo biti opredeljene v SLR.

Pomembno! Javna podpora ne sme biti višja od zgornje stopnje sofinanciranja za posamezni sklad, prav tako pa je potrebno upoštevati pravila državnih pomoči.

2.4 Podpora za tekoče stroške in stroške animacije

Podpora iz podukrepa »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije« je namenjena za sofinanciranje stroškov, ki so nastali pri upravljanju in delovanju LAS, vključno s spremljanjem in vrednotenjem SLR, animaciji območja LAS in pomoči potencialnim upravičencem za razvijanje projektnih idej in pripravo operacij.

Upravičene stroške znotraj tega podukrepa lahko razdelimo na tekoče stroške, ki so povezani z upravljanjem in delovanjem LAS ter stroške namenjene animaciji. Med tekoče stroške spadajo:

- operativni stroški,
- stroški osebja,
- stroški usposabljanja osebja za potrebe upravljanja in delovanja LAS,
- stroški, vezani na odnose z javnostmi in promocijo LAS, vključno s stroški mreženja,
- finančni stroški ter
- stroški povezani s spremljanjem in vrednotenjem SLR.

Med stroške animacije območja spadajo:

- stroški povezani z izmenjavo med zainteresiranimi stranmi z namenom zagotavljanja informacij in spodbujanja SLR in
- stroški za podporo potencialnim upravičencem z namenom oblikovanja in priprave operacij ter vlog.

LAS lahko za tekoče stroške in animacijo nameni največ 20 odstotkov skupnih javnih izdatkov, pri čemer je potrebno od skupnega zneska za izvajanje CLLD odšteti znesek, ki bo LAS izplačan iz naslova podukrepa »Pripravljalna podpora«.

Vsak LAS mora na naslov Koordinacijskega odbora CLLD vsako leto predložiti letni načrt aktivnosti.

Prvi letni načrt aktivnosti za tekoče leto mora posredovati najpozneje do vložitve prvega zahtevka za izplačilo za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«. Vsako nadaljnje leto pa do 31. decembra.

Če tega ne stori, ni upravičen do sredstev iz naslova tega podukrepa za leto, za katero ni poslal letnega načrta aktivnosti.

Ena od glavnih prednosti pristopa CLLD je, da lahko posamezniki in različne skupine, ki delujejo na nekem območju preko vzpostavljenih partnerstev uresničujejo svoje projektne ideje in tako prispevajo k uresnitvi SLR. Zato je zelo pomembno, da se na območju LAS izvajajo aktivnosti animacije z namenom, da se v lokalno partnerstvo vključi čim več ljudi. Če so aktivnosti animacije pomanjkljive in v partnerstvo niso vključene vse zainteresirane skupine, obstaja resna nevarnost, da bodo do sredstev prišle le uveljavljene skupine, ki lahko imajo dostop tudi do drugih virov financiranja.

Pomembno! Stroški animacije lokalnega razvoja morajo predstavljati najmanj 50 % nastalih stroškov v okviru posameznega zahtevka za izplačilo.

3 LOKALNA AKCIJSKA SKUPINA

LAS je lokalno partnerstvo, ustanovljeno z namenom uresničevanja ciljev in potreb lokalnega okolja, po pristopu »od spodaj navzgor« v skladu s točko (b) drugega odstavka 32. člena Uredbe 1303/2013/EU in 61. členom Uredbe 508/2014/EU in potrjeno s strani zadevnih organov upravljanja.

Pomembno! V okviru izbora SLR se preveri tudi izpolnjevanje pogojev za oblikovanje LAS. Lokalno partnerstvo, ki ne bo izpolnjevalo pogojev za oblikovanje LAS ne bo potrjeno in ne bo upravičeno do črpanja sredstev na podlagi Uredbe CLLD.

Pogoji za oblikovanje in delovanje LAS:

1. lokalno partnerstvo se oblikuje na območju s skupnimi lokalnimi potrebami in izzivi s skupnim ciljem uresničevanja lokalnih razvojnih potreb in doseganja zastavljenih ciljev, opredeljenih v SLR;
2. vzpostavitev lokalnega partnerstva in članstvo LAS se zagotavlja na podlagi javno objavljenega poziva vsaj enega od pobudnikov za oblikovanje LAS;
3. obvestilo o objavi javnega poziva za oblikovanje LAS ali povezavo do javnega poziva je treba posredovati Koordinacijskemu odboru CLLD;
4. lokalni razvoj, ki ga vodi LAS, se mora osredotočiti na posebna podregionalna območja, kar pomeni, da se območja srečujejo s posebnimi geografskimi in demografskimi težavami;
5. območje LAS mora biti povezano v homogeno geografsko in funkcionalno celoto, območje posamezne občine se ne sme deliti med več LAS;
6. posamezna območja LAS se med sabo ne smejo prekrivati;
7. na območju, za katero se pripravlja SLR, mora živeti med 10.000 in 150.000 prebivalcev;
8. število prebivalcev iz posameznih naselij z več kot 10.000 prebivalci, ki so določena v Prilogi 2, ki je sestavni del Uredbe CLLD se ne upošteva pri omejitvi iz prejšnje točke;
9. LAS, ki prostorsko pokriva območje obeh kohezijskih regij Vzhodna in Zahodna Slovenija, se uvršča v tisto regijo, v kateri živi več kot 50 odstotkov prebivalstva LAS na dan 1. julija 2014 po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SURS);
10. LAS mora biti organiziran kot pogodbeno partnerstvo javnih in zasebnih subjektov na izbranem območju, kar pomeni, da je ustanovljen na podlagi zavezujoče pogodbe med partnerji;
11. v lokalno partnerstvo so lahko vključene tudi pravne osebe javnega prava, društva in druge pravne osebe zasebnega prava v javnem interesu, ki delujejo na območju več LAS;
12. na ravni odločanja v LAS je treba upoštevati točko (b) drugega odstavka 32. člena Uredbe 1303/2013/EU;
13. LAS mora zagotoviti preglednost svojega delovanja in zagotoviti sledljivost ter nadzor nad zakonito porabo proračunskih sredstev. Zagotoviti mora transparentnost postopkov in preprečiti konflikt interesov;
14. lokalno partnerstvo mora izbrati enega partnerja izmed članov lokalnega partnerstva kot vodilnega partnerja, ki opravlja naloge, določene v **Napaka! Vira sklicevanja ni bilo mogoče najti..** členu Uredbe CLLD;
15. ne glede na prejšnjo točko lahko lokalno partnerstvo vodilnega partnerja izbere v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje;
16. LAS mora zagotoviti varen elektronski predal za sprejem elektronske pošte in kvalificirano elektronsko potrdilo za oddajo vlog in zahtevkov za izplačilo;
17. LAS mora imeti vzpostavljeno lastno spletno stran, na kateri mora objavljati javne pozive za izbor operacij, ki so predmet sofinanciranja v okviru podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«, rezultate izbora operacij in ažurno objavljati vse druge informacije namenjene večji informiranosti upravičencev in
18. LAS mora določiti naslov za sprejem pošte.

Poleg nalog iz tretjega odstavka 34. člena Uredbe 1303/2013/EU mora LAS opravljati naslednje naloge:

1. v SLR določiti, s sredstvi katerega zadevnega sklada uresničuje cilje SLR;
2. animacija območja, zagotavljanje informacij zainteresiranim prebivalcem na območju LAS, spodbujanje izvajanja operacij ter pomoč potencialnim upravičencem pri pripravi operacij;
3. pripraviti SLR za celotno programsko obdobje in biti sposoben uresničevati cilje, zastavljene v SLR;
4. spremljati in vrednotiti ter skrbeti za pravilno izvajanje operacij v skladu s SLR in tudi za doseganje mejnikov in ciljev operacij ter imeti pregled nad izvajanjem operacij tudi po izplačilu sredstev;
5. izvajati postopke za izbor operacij, izbrati operacije in jih predložiti v končno potrditev v skladu s postopki zadevnega sklada;
6. skrbeti za informiranost upravičencev v zvezi s pravicami in dolžnostmi tudi po zadnjem izplačilu sredstev;
7. zagotoviti posredovanje vlog ter zahtevke za izplačilo za posamezne podukrepe iz 8. člena Uredbe CLLD, v skladu posebnimi pogoji zadevnega sklada iz Uredbe CLLD;
8. predhodno preverjati upravičenost stroškov, skladnost s SLR in operativnimi programi, preverjati, ali imajo nosilci operacij zmogljivosti za izvajanje operacij in zakonitost izvedenih operacij;
9. sodelovati z organi, kot jih določata 3. in 4. člen Uredbe CLLD, revizijskimi organi ter drugimi nadzornimi organi vseh zadevnih skladov;
10. pripravljati letna poročila o izvajanju SLR v skladu s drugim odstavkom 49. člena Uredbe CLLD;
11. pred posredovanjem zahtevka za izplačilo preveriti, da so sofinancirane operacije označene, v skladu s pravili označevanja, določenimi za zadevni sklad;
12. prvi letni načrt aktivnosti za tekoče leto mora posredovati najpozneje do vložitve prvega zahtevka za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«;
13. vsako nadaljnje leto pa do 31. decembra na naslov Koordinacijskega odbora CLLD posredovati letni načrt aktivnosti za podukrep »Podpora za tekoče stroške in stroške animacije«. Obrazec za izdelavo letnega načrta aktivnosti je dostopen na spletnih straneh zadevnih organov upravljanja;
14. urediti dostop do ustreznega informacijskega sistema zadevnega sklada pred vlaganjem vlog in zahtevkov za izplačilo v informacijski sistem;
15. imenovati naslednje organe: predsednika, skupščino, organ upravljanja, ocenjevalno komisijo in nadzorni organ in
16. pripraviti dokumente za delovanje LAS, v katerih mora določiti člane posameznega organa iz prejšnje točke in jih javno objaviti na spletni strani LAS.

4 STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA

Odločanje o razvoju lokalnega območja je domena lokalnega partnerstva, ki na podlagi poznavanja razvojnih problemov in priložnosti svojega območja pripravi SLR. SLR mora prispevati k pospeševanju lokalnega razvoja podeželskih območij. Umeščati se mora v strateške usmeritve PRP 2014–2020 ter s tem slediti prednostnim nalogam politike razvoja podeželja, zasledovati doseganje vseh treh horizontalnih ciljev EU, ob enem pa mora biti usklajena z ostalimi razvojnimi politikami na regionalni in lokalni ravni. LAS mora s posameznimi operacijami prispevati k reševanju potreb, ki jih kot ključne navaja PRP 2014–2020.

Podpora iz naslova ukrepa LEADER je osredotočena v peto težišče ukrepanja kot je določeno v PRP 2014–2020 in se glasi: »Zelena delovna mesta in skladen vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov podeželja«. Za zagotavljanje skladnega in vzdržnega razvoja podeželskih območij je poleg vlaganj v razvoj osnovne infrastrukture potrebno vlagati tudi v razvoj kulturnih, prostočasnih in drugih dejavnosti, zlasti takih, ki prispevajo k višji socialni vključenosti. Visoka stopnja brezposelnosti, zlasti med mladimi, ženskami in drugimi ranljivimi skupinami (npr. brezposelni, Romi, starejši odrasli), nizka gospodarska rast in pomanjkanje delovnih mest so izzivi, s katerimi se sooča celoten slovenski prostor. Ustvarjanje delovnih mest na podeželju in spodbujanje višje socialne vključenosti je zato pomembna naloga, ki jo bo mogoče doseči samo z usklajenim delovanjem med različnimi sektorji in skladi. Izziv za podeželski prostor pa predstavlja tudi skrb za okolje, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter trajnostna raba naravnih virov.

Slovenija se je v okviru Partnerskega sporazuma odločila, da bo v programskem obdobju 2014–2020 podprla lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost s sredstvi iz naslova treh skladov (EKSRP, ESRR, in ESPR). V celotnem programskem obdobju je izvedbi ukrepa CLLD namenjeno 95,78 milijona eurov. V okviru PRP 2014–2020 je podpora osredotočena v »Zelena delovna mesta in skladen vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov. Za ta namen je predvideno 5 odstotkov razpoložljivih sredstev PRP 2014–2020, kar znaša 52, 37 milijona eurov.

V OP EKP 2014–2020, ki se financira iz ESRR je podpora osredotočena v »Vlaganja v okviru strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«. Za ta namen je rezerviranih 36,75 milijona eurov.

Podpora iz naslova ESPR je osredotočena na doseganje posebnega cilja spodbujanje gospodarske rasti, socialne vključenosti, ustvarjanja novih delovnih mest ter podpiranja zaposljivosti in mobilnosti delovne sile v obalnih in celinskih skupnostih, ki so odvisne od ribištva in akvakulture, vključujoč diverzifikacijo dejavnosti v ribištvu in drugih sektorjih pomorskega gospodarstva v okviru četrte prednostne naloge EU, ki se glasi »Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije«. V celotnem programskem obdobju je iz sklada ESPR namenjeno 6,67 milijona eurov.

V primeru sofinanciranja SLR iz naslova EKSRP mora SLR prispevati k šesti prednostni nalogi, ki se glasi: »spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij s poudarkom na naslednjih področjih, in sicer pospeševanju lokalnega razvoja podeželskih območij.

V primeru sofinanciranja SLR iz naslova ESRR mora SLR prispevati k prispevati k četrti prednostni naložbi unije, in sicer: »spodbujanje socialne vključenosti ter boj proti revščini in kakršni koli diskriminaciji z vlaganjem v okviru strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«.

V primeru sofinanciranja SLR iz naslova ESPR mora SLR prispevati k četrti prednostni nalogi Evropske unije, in sicer »Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije z zasledovanjem naslednjega posebnega cilja: spodbujanje gospodarske rasti, socialne vključenosti, ustvarjanja novih delovnih mest ter podpiranja zaposljivosti in mobilnosti delovne sile v obalnih in celinskih skupnostih, ki so odvisne od ribištva in akvakulture, vključujoč diverzifikacijo dejavnosti v ribištvu in drugih sektorjih pomorskega gospodarstva«.

Vsi LAS, ki bodo cilje SLR uresničevali tudi s sredstvi ESPR morajo zasledovati naslednje cilje:

- zagotavljanje dodane vrednosti, ustvarjanje delovnih mest, pritegnitev mladih in spodbujanje inovacij v vseh fazah dobavne verige na področju ribištva in akvakulture;
- podpiranje diverzifikacije znotraj ali izven gospodarskega ribištva, vseživljenjskega učenja in ustvarjanja delovnih mest na ribiških območjih in območjih akvakulture;
- povečevanje in izkoriščanje okoljskih prednosti ribiških območij in območij akvakulture, vključno z dejavnostmi za ublažitev podnebnih sprememb;
- spodbujanje socialne blaginje in varstva kulturne dediščine na ribiških območjih in območjih akvakulture, vključno z ribištvom, akvakulturo in pomorsko kulturno dediščino;
- krepitev vloge ribiških skupnosti v lokalnem razvoju ter gospodarjenje z lokalnimi ribolovnimi viri in upravljanje pomorskih dejavnosti.

Pomembno! SLR mora temeljiti na dejanskih potrebah in izzivih lokalnega območja. Cilji SLR pa morajo biti uresničljivi in merljivi.

Obvezna poglavja SLR

1. Lokalno partnerstvo mora k SLR priložiti osebno izkaznico, ki vsebuje naslednje podatke:
 - naziv lokalnega partnerstva,
 - naslov, naslov spletne strani, naslov varnega elektronskega predala,
 - vodilnega partnerja LAS,
 - številko transakcijskega računa LAS,
 - podatke o ustanovitvi lokalnega partnerstva in članih lokalnega partnerstva,
 - velikost območja, ki ga zajema SLR (površina, število prebivalcev, občine);
2. opredelitev območja in prebivalstva, zajetega v SLR;
3. analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (v nadaljnjem besedilu: SWOT-analiza);
4. podroben opis tematskih področij ukrepanja iz prvega odstavka 7. člena Uredbe CLLD;
5. opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije iz drugega odstavka prejšnjega člena;
6. opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov, ki omogočajo spremljanje učinkovitosti iz drugega odstavka 19. člena Uredbe CLLD, opis celovitega in inovativnega značaja SLR in hierarhije ciljev, vključno z jasnimi in merljivimi cilji učinkov ali rezultatov. Rezultati so lahko izraženi kvalitativno ali kvantitativno, vključno z oceno okoljskih učinkov;
7. opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR;
8. akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti;
9. opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR, opredeliti je potrebno teme in aktivnosti vrednotenja, način zbiranja podatkov, časovni okvir, človeške in finančne vire ter način upoštevanja priporočil vrednotenij;
10. opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS;
11. opis nalog, odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS iz 15. točke 12. člena Uredbe CLLD;
12. v SLR morajo biti opredeljena natančna merila za izbor operacij in opisan postopek izbora in potrjevanja operacij, vključno s pravili za delovanje LAS in ocenjevalnih komisij. V SLR mora biti tudi opisano, na kakšen način se zagotavlja transparentnost postopkov in prepreči konflikt interesov. Pri določitvi meril za izbor operacij mora lokalno partnerstvo izhajati iz skupnih načel, in sicer: prispevek k doseganju ciljev SLR, prispevek k doseganju horizontalnih ciljev Evropske unije, okoljska trajnost, socialna vzdržnost, ekonomska trajnost, priključitev več sektorjev in vpliv

- na območje LAS. Lokalno partnerstvo lahko v SLR opredeli dodatna posebna merila za izbor operacij, če ta zasledujejo cilje SLR;
13. finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih Uredbe CLLD v skladu s finančnim okvirjem in
 14. druge priloge (seznam članov LAS, pogodba o ustanovitvi LAS, pogodbo z vodilnim partnerjem LAS, osnutek javnega poziva za izbor operacij iz naslova podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«.

Pri pripravi SLR bodite pozorni, da so poglavja med sabo povezana in da v obsegu, ki je dovoljen predstavite ključne informacije.

Pomembno! SLR se pripravi na Obrazcu za izdelavo strategije lokalnega razvoja, ki je Priloga 7 Uredbe CLLD. Obrazec za izdelavo strategije lokalnega razvoja je predpisan z Uredbo CLLD, zato se ga ne sme spreminjati!

Tehnične podrobnosti za izpolnitev **Obrazca za izdelavo strategije lokalnega razvoja**:

Obrazec za izdelavo strategije lokalnega razvoja je objavljen v Prilogi 7 Uredbe o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, v programskem obdobju 2014–2020 (Uradni list RS, št. 42/2015).

Navodila za izpolnitev:

Oblika pisave: Ariel

Velikost pisave: 10

Razmik vrstic: 1 ali 1,15

Poravnava: Obojestranska

Velikost fotografij, slik, grafikonov, preglednic in kart ni predpisana, se pa štejejo v omejitve obsega posameznega poglavja. V **Obrazcu za izdelavo strategije lokalnega razvoja** predpisane tabele oziroma preglednice se ne štejejo v omejitve obsega števila strani posameznega poglavja.

Pomembno! Preglednic in polj v posameznih preglednicah, ki so predpisane v Prilogi 7 Uredbe CLLD se ne sme spreminjati. Ne sme se dodajati niti brisati posameznih polj.

Opisati je potrebno vsa poglavja, ki so v Obrazcu za izdelavo strategije lokalnega razvoja. SLR je predmet ocenjevanja, zato je potrebno zadostiti vsem zahtevam in pogojem iz Uredbe CLLD.

SLR naj se objavi na spletni strani LAS, da lahko lokalni akterji vidijo kakšni so cilji SLR in da lahko v skladu s cilji SLR oblikujejo in prijavijo ideje za operacije.

Obrazec za izdelavo strategije lokalnega razvoja je v wordovi verziji objavljen na spletni strani:

<http://www.program-podezelja.si/sl/vsebina-programa/opis-strategije/podpora-za-lokalni-razvoj-v-okviru-pobude-leader>

Kontakti

Kadar se vprašanje nanaša na več skladov (EKSRP, ESPR in ESRR) se vprašanja pošiljajo na ta e-poštni naslov: cld.mkgp@gov.si

Če se pa vprašanja nanašajo na posamezni sklad, jih lahko naslovite na:

EKSRP: leader.mkgp@gov.si

ESRR: cld.mgrt@gov.si

4.1 Naslovnica SLR

Naziv LAS: Vpiše se naziv lokalnega partnerstva, ki je pripravilo SLR.

Naslov se dopolni z imenom LAS.

Navede se kraj in datum izdelave SLR.

Naslovnica je predpisana z Uredbo CLLD, zato vključevanje logotipov, zastav ali drugih oznak ni dovoljeno. V kolikor ima lokalno partnerstvo že izdelan logotip, se ga lahko kot neobvezno prilogo k SLR priloži za vsemi obveznimi poglavji. Ravno tako se lahko logotip vključi v verzijo, ki bo objavljena na spletni strani LAS.

Slika 2: Izsek iz Uredbe CLLD, Priloga 7, točka 1

1. Naslovnica SLR

(naziv LAS)

STRATEGIJA LOKALNEGA RAZVOJA ZA
LOKALNO AKCIJSKO SKUPINO _____

Kraj in datum

4.2 Kazalo

Vključite kazalo iz katerega bodo razvidna zahtevana poglavja SLR. Nalovi poglavij se ne smejo spreminjati. Morajo ostati v takšni obliki kot so predpisani v Prilogi 7 Uredbe CLLD. Kazalo, ki je objavljeno v wordovem obrazcu je potrebno posodobiti.

4.3 Osebna izkaznica LAS

Osebna izkaznica vsebuje osnovne podatke o lokalnem partnerstvu. Izpolni se preglednica, ki je pod točko 3 v Prilogi 7 Uredbe CLLD in kot je prikazana v nadaljevanju.

Slika 3: Izsek iz Uredbe CLLD, Priloga 7, točka 1

Naziv LAS	
Naslov LAS	
Naslov varnega elektronskega predala	
Spletna stran LAS	
Predsednik LAS	
Vodilni partner LAS	
Naslov vodilnega partnerja LAS	
Številka transakcijskega računa LAS	
Velikost območja LAS	
Število prebivalcev LAS	
Število občin	
Vključene občine (naštejte)	
Problemsko območje ali območje ZTNP-1 (označi)	DA NE
Kohezijska regija	
SLR bo financirana (označi)	EKSRP ESRR ESPR
Glavni sklad (označi)	EKSRP ESRR ESPR
Datum ustanovitve lokalnega partnerstva	
Število članov LAS	

4.4 Povzetek SLR

Pričakuje se kratek povzetek SLR. V katerem se poudarijo ključne informacije.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 0,5 strani.

4.5 Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR

Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, se od tradicionalnih pristopov razvojnih politik razlikuje po tem, da ciljna področja ne rabijo biti vnaprej določena, potrebno pa je opredeliti, na katerih območjih se omenjeni pristop ne bo izvajal in zagotoviti jasna merila za izbor. Pri sami opredelitvi območja je potrebno upoštevati, da mora biti območje dovolj veliko in da premore dovolj kritične mase človeških in ekonomskih virov za učinkovito izvajanje SLR. V programskem obdobju 2014–2020 se bodo SLR izvajale na območjih, ki bodo morale izpolnjevati naslednje osnovne kriterije:

- območje LAS mora biti povezano v homogeno geografsko in funkcionalno celoto,
- območje posamezne občine se ne sme deliti med več LAS,
- območja LAS se med seboj ne smejo prekrivati,
- na območju LAS živi med 10.000 in 150.000 prebivalcev, pri čemer se ne upoštevajo naselja z več kot 10.000 prebivalci (glej Priloga 2 Uredbe CLLD)
- če se območje LAS nahaja v dveh kohezijskih regijah (Vzhodna ali Zahodna Slovenija), se uvršča v tisto regijo, v kateri živi več kot polovica prebivalstva LAS na dan 1. julij 2014 po podatkih SURS.

Pri opredelitvi območja je potrebno najti ravnotežje med velikostjo in ozemeljsko skladnostjo območja. Pri tem je potrebno paziti, da se območja ne oblikujejo na podlagi ekonomskih meril (vključitev več skladov, manjši stroški delovanja, finančni interesi) zaradi katerih se lahko izgublja občutek pripadnosti in zmanjšuje možnosti aktivnega vključevanja lokalnega prebivalstva, ampak se SLR oblikuje za območje, ki ima skupne izzive in cilje.

Velikost območja: Potrebno je upoštevati, da je na manjših območjih lažje zagotoviti aktivno vključenost vseh zainteresiranih skupin, kar je predpogoj za učinkovito delovanje vzpostavljenega partnerstva. Območje pa mora biti tudi dovolj veliko, da zagotavlja dovolj kritične mase človeških in ekonomskih virov za učinkovito izvajanje SLR.

Ozemeljska skladnost: Območje LAS mora predstavljati skladno celoto, pri čemer je potrebno upoštevati samo naravo SLR. V primeru, da se bo SLR financirala s sredstvi EKSRP so izvzeta naselja z več kot 10.000 prebivalci, pri čemer se upoštevajo SURS po naseljih na dan 1. julij 2014. Če bo SLR financirana tudi s sredstvi ESRR so pri izračunu sredstev in izvajanju operacij izvzeta mestna naselja mestnih občin. V primeru, da se bo SLR financirala tudi iz ESPR, bo do sredstev upravičen LAS, ki deluje na obalnem območju in zajema vse obalne lokalne skupnosti (Koper, Izola, Piran in Ankaran) ter vse LAS, ki imajo na svojem območju registriranih vsaj pet gospodarskih subjektov, ki se ukvarjajo z vzrejo sladkovodnih organizmov, namenjenih za prehrano ljudi ter letno proizvedejo najmanj 50 ton hladnovodne akvakulture oziroma 30 ton toplovodne akvakulture. Pri tem je potrebno upoštevati povprečno proizvodnjo za zadnje koledarsko leto, za katerega je SURS objavil podatke.

Problemska območja ali območja, določena v Zakonu o Triglavskem narodnem parku: Če LAS vključuje problemsko območje kot ga opredeljuje 12. točka 2. člena Uredbe CLLD ali območja, določena v Zakonu o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10 in 46/14-ZON-C; v nadaljnjem besedilu: ZTNP-1) je to območje potrebno v SLR opisati, in sicer kateri del LAS zajema (občine, prebivalstvo itn.).

Preglednica 1: Seznam naselij z več kot 10.000 prebivalci, ki niso upravičena do sredstev iz naslova EKSRP

Naselje	Število prebivalcev
Ljubljana	277.905
Maribor	95.338
Celje	37.642
Kranj	37.308
Koper/Capodistria	25.631
Velenje	25.207
Novo mesto	23.168
Ptuj	17.868
Trbovlje	14.235
Kamnik	13.731
Jesenice	13.085
Nova Gorica	12.934
Domžale	12.783
Škofja Loka	11.808
Murska Sobota	11.287
Izola/Isola	11.189

Vir: Priloga 2 Uredbe CLLD

Preglednica 2: Seznam mestnih naselij mestnih občin, ki niso upravičena do sredstev iz naslova ESRR

Občina	Naselje	Število prebivalcev
Celje	Celje	37.642
Celje	Šmarjeta pri Celju	217
Koper	Koper	25.631
Kranj	Kranj	37.308
Kranj	Kokrica	1.621
Kranj	Britof	1.899
Kranj	Hrastje	1.022
Ljubljana	Ljubljana	277.905
Ljubljana	Spodnje Gameljne	573
Ljubljana	Srednje Gameljne	704
Ljubljana	Zgornje Gameljne	534
Maribor	Brestrnica	1.340
Maribor	Celestrina	293
Maribor	Dogoše	771
Maribor	Hrenca	150
Maribor	Kamnica	1.650
Maribor	Laznica	310
Maribor	Limbuš	2.010
Maribor	Malečnik	533
Maribor	Maribor	95.338
Maribor	Meljski Hrib	280
Maribor	Pekel	175
Maribor	Pekre	1.469
Maribor	Počehova	420
Maribor	Razvanje	1.395
Maribor	Ribniško Selo	272
Maribor	Rošpoh – Del	785
Maribor	Trčova	713
Maribor	Vinarje	223
Maribor	Vodole	220
Maribor	Za Kalvarijo	165
Maribor	Zrkovci	667
Murska Sobota	Murska Sobota	11.287
Murska Sobota	Černelavci	1.233
Nova Gorica	Kromberk	2.088
Nova Gorica	Nova Gorica	12.934
Nova Gorica	Pristava	384
Nova Gorica	Rožna Dolina	1.076
Nova Gorica	Solkan	3.235
Novo mesto	Novo mesto	23.168

Občina	Naselje	Število prebivalcev
Ptuj	Ptuj	17.868
Slovenj Gradec	Slovenj Gradec	7.479
Velenje	Velenje	25.207

Vir: Priloga 1 Uredbe CLLD

Pričakuje se, da lokalno partnerstvo opredeli območje in prebivalstvo, ki je zajeto v SLR. Potrebno je opredeliti na katerem območju se bo izvajal SLR in opisati analizo stanja. Pri sami opredelitvi območja je potrebno upoštevati, da mora biti območje dovolj veliko in da premore dovolj kritične mase človeških in ekonomskih virov za učinkovito izvajanje SLR.

Pričakuje se, da poglavje vsebuje najmanj:

- splošne geografske značilnosti območja LAS,
- kartografski prikaz območja LAS,
- utemeljitev zaokroženosti območja LAS,
- gospodarski položaj območja LAS,
- demografske in sociološke značilnosti na območju LAS in
- izkušnje z izvajanjem pristopa LEADER v obdobju 2007–2013.

Vsaka analiza stanja mora vsebovati tudi naslednje opise:

Splošne geografske značilnosti območja LAS

- utemeljitev geografske zaokroženosti območja LAS,
- velikost območja LAS,
- strukturne danosti območja LAS,
- stanje infrastrukture in opremljenosti z osnovnimi storitvami in
- opis stanja okolja.

Gospodarski položaj območja LAS

- opis glavnih gospodarskih dejavnosti,
- stanje na področju gospodarstva in
- stopnja brezposelnosti na območju LAS.

Demografske in sociološke značilnosti na območju LAS

- število in gostota prebivalcev na obravnavanem območju,
- gibanje števila prebivalstva na območju LAS v zadnjih desetih letih,
- izobrazbena struktura prebivalstva,
- stanje na področju izobraževanja in kulture na območju LAS in
- opis ranljivih skupin.

Izkušnje z izvajanjem programa LEADER v programskem obdobju 2007–2013

- izkušnje s pripravo SLR v obdobju 2007–2013,
- opis in možnosti izrabe obstoječih razvojnih struktur na opredeljenem območju in
- opis uspešno zaključenih projektov.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 25 strani.

4.6 Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

V SLR morajo biti jasno opredeljeni razvojni problemi in potenciali, kar dosežemo s podrobno in učinkovito analizo stanja. Na podlagi dobre analize in jasno izraženih razvojnih potreb, se oblikuje razvojna usmeritev in cilji SLR. SLR temelji na analizi stanja na osnovi katere so opredeljene potrebe, ki se morajo jasno izraziti v SWOT analizi.

Pri vzpostavitvi lokalnega partnerstva in pripravi SLR je priporočljivo, da sodeluje čim več deležnikov, ki živijo in delajo na območju, kjer se bo izvajala SLR. Vsak posameznik, društvo ali interesna skupina imajo lahko svoje poglede na nadaljnji razvoj, kar lahko pomembno prispeva k celoviti pripravi analize. Ravno tako je potrebno zagotoviti, da se lahko v LAS kadarkoli vključijo novi člani, ki imajo lokalni interes.

SWOT analiza je največkrat uporabljeno orodje za opredelitev potreb, s pomočjo katere lahko na podlagi zaznanih problemov opredelimo naloge delovanja. Pri pripravi SWOT analize je potrebno zagotoviti logično povezanost med analizo potreb in SWOT analizo, pri čemer lahko potrebe opredelimo kot vrzel med tem, kakšno je obstoječe stanje in kaj želimo doseči.

	PREDNOSTI	SLABOSTI
PRILOŽNOSTI	Prednosti - Priložnosti Uporabiti prednosti, da se lahko izkoristijo priložnosti	Priložnosti - Slabosti Preseči slabosti, tako da se izkoristijo priložnosti
NEVARNOSTI	Nevarnosti - Prednosti Izkoristiti prednosti, da se izognemo nevarnostim	NEVARNOSTI - Slabosti Zmanjšati slabosti in se izogniti nevarnostim

Za bolj učinkovito pripravo SWOT analize je priporočljivo:

- Zbrati podatke in pripraviti analizo stanja.
- Izbrati prednostna področja ukrepanja.
- Oblikovati delovne skupine po posameznih tematskih področjih.

Pri pripravi SWOT analize morajo lokalna partnerstva upoštevati naslednje:

- SWOT analiza mora jasno izhajati iz analize stanja.
- Potrebno se je osredotočiti na posebnosti območja in ne zgolj naštevati splošnih značilnosti glavnih sektorjev ali družbenih skupin. Potrebno je paziti, da je SWOT analiza čim bolj ciljno naravnana.
- Posebno pozornost je potrebno nameniti opredelitvi razpoložljivih sredstev in zmogljivosti, ki predstavljajo priložnosti saj mora SLR biti usmerjena v prihodnost.
- Pretirano opisovanje slabosti in nevarnosti lahko privede do neambiciozne SLR, zato je potrebno poiskati predvsem prednosti in priložnosti.
- SWOT analiza ne predstavlja seznama potreb in želja. Že v tej fazi je potrebno razvrstiti razvojne potrebe in možnosti.
- Lokalno partnerstvo mora razlikovati med tem, kar bi rado doseglo in kaj je mogoče doseči s sredstvi in programi, ki so na voljo.

V okviru tega poglavja se pričakuje, da lokalno partnerstvo opredeli prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti za območje izvajanja SLR. Pri tem je potrebno upoštevati razvojne potrebe in možnosti območja LAS. Izhajati je potrebno iz analize stanja in jasno izraženih razvojnih potreb oblikuje

razvojna usmeritev in cilj SLR. Vsaka SLR mora temeljiti na analizi stanja na osnovi katere so opredeljene potrebe, ki se morajo jasno izraziti v SWOT analizi.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 6 strani.

4.7 Podroben opis tematskih področij ukrepanja

Lokalno partnerstvo mora ob pripravi SLR izhajati iz štirih tematskih področij ukrepanja, ki so jih organi upravljanja zadevnih skladov identificirali kot ključne izzive pri zasledovanju ciljev Evropske unije. Kot je opredeljeno v PS 2014–2020 lahko lokalna partnerstva v SLR vključijo tista tematska področja ukrepanja, ki so relevantna za njihove lokalne potrebe. Razporeditev prednostnih nalog po posameznih tematskih področjih ukrepanja pa je odvisna od prepoznave potreb lokalnega partnerstva, ki bo določilo težišča med posameznimi tematskimi področji ukrepanja. Izbor operacij, s katerimi bodo LAS zasledovali tematska področja ukrepanja, je v pristojnosti LAS. LAS morajo operacije izbrati na podlagi javnih pozivov. V kolikor je upravičenec LAS pa v skladu s postopkom opredeljenim v Uredbi CLLD. V SLR mora LAS določiti, iz katerega sklada se bodo uresničevali cilji posameznega tematskega področja. Posamezni cilj se lahko uresničuje tudi iz več skladov s tem, da je v SLR potrebno ovrednotiti v kolikšnem deležu se uresničuje iz posameznega sklada.

V programskem obdobju 2014–2020 so bila opredeljena štiri ključna tematska področja ukrepanja, ki so ključna za reševanje lokalnih razvojnih potreb:

- ustvarjanje delovnih mest,
- razvoj osnovnih storitev,
- varstvo okolja in ohranjanje narave in
- večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin.

Ustvarjanje delovnih mest

Komisija je v začetku leta 2010 predlagala strategijo Evropa 2020, ki je bila sprejeta kot strategija EU za pametno, trajnostno in vključujočo rast. Njen cilj je bil izboljšati konkurenčnost EU ter hkrati ohraniti njen model socialnega tržnega gospodarstva in močno izboljšati gospodarno porabo virov. Strategija Evropa 2020 je bila ob svojem začetku vodilna sila pri spodbujanju modela rasti, ki presega preprosto višanje BDP. **Ustvarjanje delovnih mest** je eden od ključnih ciljev te SLR, ki predvideva 75 odstotno zaposlenost aktivnega prebivalstva starega od 20–64 let.

Zaradi dolgotrajne gospodarske krize so se razmere na trgu dela v Sloveniji v obdobju 2008–2013 močno poslabšale. Stopnja zaposlenosti je v letu 2013 znašala 67,2 odstotkov, kar je 4,7 odstotne točke manj kot v letu 2008. Stopnja anketne brezposelnosti se je v obdobju 2008–2013 povišala iz 4,4 odstotka na 10,1 odstotka. Povišanje je bilo zabeleženo v vseh starostnih skupinah, še posebej izrazito pa je bilo med mladimi (starostna skupina 15–24 let). Stopnja brezposelnosti mladih se je tako od leta 2008, ko je bila 10,4 odstotka, do leta 2013 povišala na 21,6 odstotka (PRP 2014–2020).

Z vidika naraščajoče brezposelnosti in upada gospodarske aktivnosti na podeželju se priložnost za ohranjanje in ustvarjanje novih delovnih mest kaže v razvoju nekmetijskih dejavnosti na podeželju, ki bo prvenstveno slonel na aktivaciji endogenih potencialov v povezavi z npr. kulturno dediščino, ohranjanjem narave, naravnimi viri (npr. les), človeškim in socialnim kapitalom, lokalno samooskrbo, zelenim turizmom in obnovljivimi viri energije (PRP 2014–2020).

V okviru SLR se v okviru tega tematskega področja pričakuje, da se v SLR predvidijo aktivnosti, ki bodo prispevale in zasledovale ta cilj. Zlasti se pričakuje ustvarjanje novih delovnih mest na področju razvoja podjetništva, razvoja socialnih storitev na podeželju, dviga dodane vrednosti kmetijskim,

gozdarskim in živilskim proizvodom ter povečanju lokalne samooskrbe in spodbujanju kratkih dobavnih verig.

Razvoj osnovnih storitev

Podeželska območja zaostajajo v razvoju za urbanimi središči, kar jih izpostavlja večji nevarnosti depopulacije na eni strani in marginalizaciji na drugi strani, z negativnimi gospodarskimi, okoljskimi in socialnimi posledicami. Razvoj lokalne infrastrukture in lokalnih osnovnih storitev na podeželskih območjih je bistveni element prizadevanj za uresničitev potenciala rasti in spodbujanje trajnosti podeželskih območij. S sredstvi CLLD se lahko krijejo tudi nekatere manjše naložbe v infrastrukturo, ki so velikokrat pogoj za inovacije in nadaljnji razvoj (PRP 2014–2020). Pričakuje se, da se bodo lokalna območja odzvala na lokalne razvoje potrebe in tako tudi preko pristopa CLLD izvedle nekatere manjše infrastrukturne operacije, ki bodo pomembno prispevale k razvoju lokalnega okolja, bodisi z vidika nadaljnjega razvoja, novih zaposlitev itn.

Varstvo okolja in ohranjanje narave

Slovenija ima razmeroma neugodne in hkrati pestre naravne razmere, ki neposredno vplivajo na razpršeno poselitev in veliko število majhnih naselij. Zaradi specifične strukture rabe zemljišč, saj se velik delež nahaja na območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost, ima visoko stopnjo naravne in biotske raznovrstnosti, ki pa jo je potrebno ohraniti. Pričakuje se, da se bodo LAS skozi operacije, ki jih bodo izbrale za sofinanciranje, lotile reševanja tudi okoljsko naravnanih operacij in s tem prispevale k varstvu okolja, ohranjanju narave in naravnih danosti. Priporočljivo je, da se lokalna partnerstva povežejo z institucijami, ki so pristojne za ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine in na ta način s skupnimi idejami pomembno prispevajo k varstvu okolja.

Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin

Pri pripravi in izvajanju SLR je potrebno nameniti posebno pozornost tudi temu, kako bodo izvedene operacije vplivale na vključevanje ranljivih skupin na opredeljenih območjih. Določitev in izbor ranljivih skupin je odvisna od LAS, saj se na različnih območjih pojavljajo različne ranljive skupine (npr. na nekem območju so ranljiva skupina mladi, spet na drugem starejši in ostareli). Določitev ciljnih ranljivih skupin mora izhajati iz analize stanja in razvojnih potreb LAS. Pričakuje se, da bodo lokalna partnerstva ob pripravi SLR prepoznala ranljive skupine določenega območja in v kolikor se bo izkazala potreba, da jim je potrebno nameniti posebno pozornost, da se to opredeli tudi v SLR.

Pričakuje se, da lokalno partnerstvo utemelji izbor tematskih področij ukrepanja. Pri tem je potrebno paziti, da mora izbor tematskih področij ukrepanja temeljiti in izhajati iz analize stanja in analize potreb lokalnega območja.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 5 strani.

Pomembno! LAS naj oblikuje široko zastavljena in raznolika partnerstva, kar bo omogočilo vključitev večjega števila tematskih področij ukrepanja.

4.8 Opis in način doseganja ter zasledovanja horizontalnih ciljev Evropske unije

V SLR mora biti opisano, na kakšen način in s katerimi ukrepi bo SLR prispevala k uresničevanju horizontalnih ciljev Evropske unije, ki so blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, okolje in inovacije.

Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje: Za zagotavljanje trajnostnega razvoja je izrednega pomena blažitev in prilagajanje podnebnim spremembam. Kljub majhnosti je slovenski prostor geografsko zelo raznolik, s tem povezana pa je tudi različna stopnja ranljivosti posameznih območij. Ker gre za tako imenovan pristop »od spodaj navzgor« se pričakuje, da bodo operacije, ki jih bodo izvajale LAS, odgovarjale dejanskim potrebam lokalnega okolja tudi na področju blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. V tem smislu se pričakuje izvajanje operacij ozaveščanja o podnebnih spremembah in o prilagajanju nanje, pripravo ustreznih analiz in študij, kot tudi operacije v razvoj novih tehnologij in praks na tem področju

Okolje: Slovenija ima izjemno biotsko pestrost oziroma raznovrstnost. Za njeno ohranjanje je ključnega pomena skrb za okolje, zmanjševanje onesnaževanja okoljskih elementov kot tudi sonaravna raba endogenih potencialov. Na tem področju se pričakuje pripravo t.i. »mehkih« vsebin, ki se bodo izvajale v okviru okoljsko naravnanih operacij ozaveščanja, obveščanja in promocije. Hkrati se pričakuje operacije namenjene vzdrževanju naravnih pogojev za ohranitev živalskih in rastlinskih vrst, izboljšanju kakovosti življenja na podeželju in s tem ohranitvi mozaičnosti slovenskega prostora.

Inovacije: Inovativnost je eno od osnovnih načel lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. Pristop in način načrtovanja ter uresničevanja lokalnega razvoja preko LAS in njihovih SLR, z uporabo pristopa »od spodaj navzgor«, ima velik inovativni potencial, saj predstavlja orodje, ki odpira prostor za nove, inovativne razvojne rešitve in omogoča inovativne pristope, bodisi z rabo lokalnih virov, bodisi s prenosom primerov dobrih praks v lokalno območje.

Pričakuje se da lokalno partnerstvo opredeli na kakšen način bodo ukrepi in operacije, ki jih bo izvajal LAS prispevali k uresničevanju horizontalnih ciljev Unije (blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, okolje in inovacije).

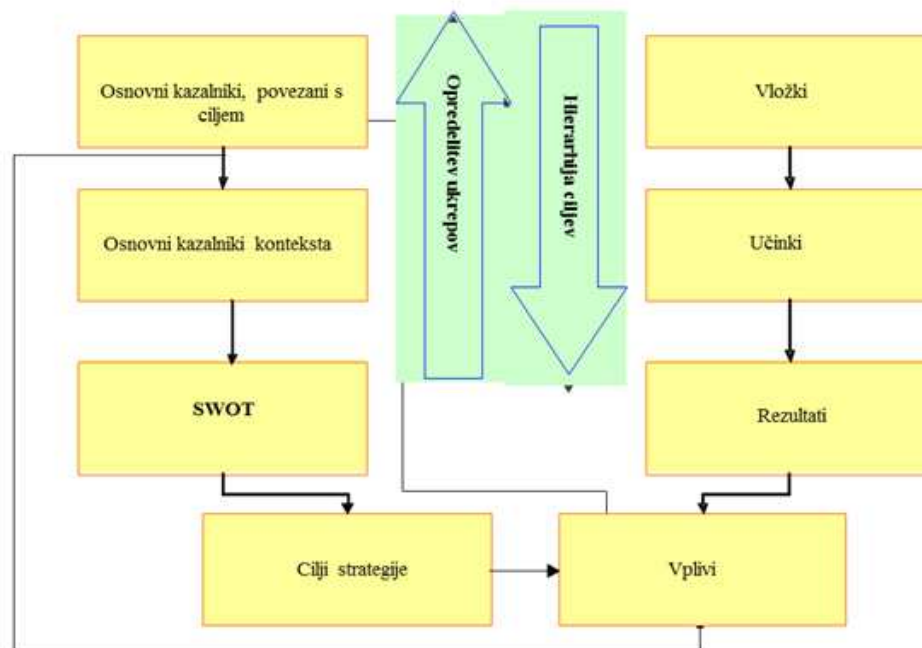
Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 1 stran.

4.9 Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov

V tem poglavju morajo biti opredeljeni glavni cilji SLR. Cilji morajo izhajati iz identificiranih potreb, ki izhajajo iz analize stanja in SWOT analize ter morajo prispevati k uresničevanju Strategije Evropa 2020 in posameznih skladov, iz katerih se financira SLR. Iz izkušenj v okviru pristopa LEADER v programskem obdobju 2007–2013 se je pokazalo, da so imele SLR velikokrat preveč splošno opredeljene cilje kot npr. „izboljšanje kakovosti življenja“ ali doseganje „trajnostnega razvoja“, ki niso bili neposredno merljivi. Zato morajo v novem programskem obdobju SLR temeljiti na jasni intervencijski logiki. Potrebno je opredeliti jasne in merljive cilje ter določiti hierarhijo ciljev.

Pristop k programiranju upošteva niz korakov. Osnovni kazalniki se uporabijo za razvoj analize prednosti, pomanjkljivosti, priložnosti in nevarnosti kot podlage za opredelitev ciljev SLR. Opredelijo se kazalniki vpliva, ki ustrezajo tem ciljem SLR in intervencijski logiki iz uredbe za razvoj podeželja. Potem se opredelijo ukrepi glede na to strategijo in uredbo. Za vsak ukrep se določijo kazalniki finančnega vložka, učinka in rezultatov. Ti morajo ustrezati hierarhiji ciljev SLR.

Slika 4: Hierarhija ciljev

Vir: Priročnik o okviru skupnega spremljanja in vrednotenja: Napotki, 2006, str. 7.

Opredelelitev razvojne vizije in ciljev sta ključnega pomena pri pripravi razvojnih programov. Na osnovi obstoječe analize stanja na opredeljenem območju ter pripoznanih ključnih problemov in ovir lahko oblikujemo jasno vizijo, kaj želimo doseči. Želeno stanje predstavlja razvojno vizijo.

Prvi korak pri pripravi SLR je oblikovanje razvojne vizije območja LAS. Pri oblikovanju razvojne vizije je potrebno odgovoriti na vprašanje, kaj želimo z izvajanjem aktivnosti v okviru CLLD doseči. Da bi lahko dobro opredelili cilje SLR, je potrebno v prvi vrsti identificirati probleme in opredeliti hierarhijo razvojnih ciljev. Problemska analiza predstavlja osnovo strateškega načrtovanja. Zato je potrebno dobro pripraviti poglavje »Analiza razvojnih potreb in možnosti območja LAS, vključno z analizo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti«, saj bo ta na način opredelitev ciljev lažja. Z analizo razvojnih potreb si pomagamo pri identifikaciji rešitev problema na takšen način, da natančno razdelamo vzroke težav in njihove posledice. Takšen pristop je zelo primeren, ker:

- se problem razdela na manjše, bolj obvladljive enote, kar nam omogoči, da lahko izoblikujemo izvedljive cilje;
- lažje razumemo problem, na podlagi katerega lahko oblikujemo primerne rešitve;
- nam pomaga razumeti, kdo so pomembni akterji na posamezni stopnji in kateri so njihovi interesi;
- se osredotoči na trenutne težave, za katere rešitve temeljijo na preteklih izkušnjah in predvidevanjih za prihodnost.

Pri pripravi analize razvojnih potreb je potrebno opredeliti glavne probleme in težave, s katerimi se soočajo zainteresirani partnerji na območju LAS ter identificirati vzroke in posledice.

Na osnovi analize naravnih danosti in pripravljene SWOT analize se opredelijo ključni cilji razvoja območja LAS. Cilji morajo biti trajnostno naravnani in lahko obsegajo daljše časovno obdobje. Pri določitvi ciljev je potrebno izhajati tudi iz realnih možnosti za njihovo uresničitev. Vseh ciljev včasih ni možno doseči samo z enim programom oziroma strategijo, zato je potrebno skrbno načrtovati, doseganje katerih ciljev bo predmet SLR in katere potrebe in cilje se bo reševalo z drugimi pristopi.

Cilje lahko razdelimo na:

- Splošne cilje, ki prikazujejo zelene spremembe, ki se zgodijo v daljšem časovnem obdobju in se skladajo z drugimi lokalnimi, regionalnimi ali sektorskimi programi, ki se izvajajo na območju.
- Posebne cilje, ki jih je mogoče doseči v času trajanja projekta in imajo pozitivne učinke za posamezne ciljne skupine uporabnikov. Pri tem je potrebno paziti, da razlikujemo med cilji (kaj želimo doseči) in rezultati oziroma aktivnostmi (kako bomo to dosegli).

Pri oblikovanju ciljev je smiselno upoštevati naslednje kriterije:

- ujemanje z razvojno vizijo,
- natančna opredelitev delovanja,
- usmerjenost k rezultatom,
- uresničljivost in izvedljivost ter
- objektivnost in uravnoteženost.

Pomembno! Cilji v SLR morajo biti:

Jasno določeni (biti mora jasno razvidno kaj in na kakšen način želimo doseči s SLR).

Merljivi (opredeljeni morajo biti kazalniki izhodiščnega stanja in pričakovani rezultati, ki so lahko izraženi kvantitativno ali kvalitativno).

Dosegljivi (tehnično dosegljivi cilji v okviru predlagane SLR).

Uresničljivi (na osnovi razpoložljivih finančnih in človeških virov jih je s predlagano SLR mogoče doseči).

Časovno opredeljeni (terminski načrt za doseg ciljev).

Ker mora biti strateško načrtovanje čim bolj realistično je potrebno poudariti, da opredeljena razvojna vizija opisuje zeleno stanje, ki pa zaradi različnih dejavnikov, na katere lokalni akterji pri izvajanju SLR ne morejo vplivati, najverjetneje ne bo doseženo. Kljub temu pa morajo biti razvojni cilji, ukrepi in posamezne operacije, ki bodo predmet financiranja usmerjene k uresničevanju razvojne vizije. Razvojni cilji morajo biti oblikovani tako, da so dosegljivi in da lahko povežejo razvojno vizijo z danimi možnostmi območja.

Naslednji korak v programiranju je opredelitev ključnih problemov, ki so povezani z razvojnimi cilji. V nasprotju z razvojno vizijo, z razvojnimi cilji opišemo izboljšave in spremembe, ki so potrebne, da presežemo obstoječe ovire. Razvojni cilji morajo predstavljati jasne »rešitve« ključnih problemov. Oblikovani morajo biti tako, da lahko z ustreznimi ukrepi odpravimo težave ali pa jih vsaj v zadostni meri omilimo. Dobro opredeljeni razvojni cilji omogočajo akterjem na določenem območju, da zmanjšajo razkorak med obstoječim stanjem in zeleno razvojno vizijo. Pri tem je potrebno upoštevati razpoložljivost lastnih sredstev, predvidenega sofinanciranja, izvedbenih zmogljivosti in ostale potrebne podpore. Vsekakor je možno, da se bodo v času izvajanja izboljšali razpoložljivi človeški in finančni viri, vendar se je ciljev, ki so zelo daleč od realizacije in razvojne vizije, smiselno izogniti. Da bi se izognili pretirani razpršitvi SLR, je smiselno omejiti število razvojnih ciljev. Priporoča se, da se opredelijo največ štiri cilji za posamezno področje ukrepanja. Paziti pa je potrebno, da niso cilji v nasprotju s potrebami območja. Primer: Če je problem nekega območja pomanjkanje delovnih mest, in je potreba, da se ustvarijo nova delovna mesta, mora biti cilj ustvarjanje delovnih mest, kazalnik pa število ustvarjenih delovnih mest.

Pri oblikovanju razvojnih ciljev je potrebno tudi določiti, kako so posamezni cilji med seboj povezani. Potrebno je biti pozoren na to, kako izvajanje enega cilja vpliva na izvajanje ostalih ciljev (negativno ali pozitivno). Z oceno vsakega cilja v primerjavi z ostalimi se pokaže, kako najbolj učinkovito porabimo omejena finančna sredstva in preprečimo dvojno financiranje ter ostala morebitna protislovja. Glavni kriteriji, na podlagi katerih je mogoče oblikovati učinkovite cilje in vzpostaviti primerno strukturo za smotno porabo finančnih sredstev in omejenih institucionalnih zmogljivosti so:

- Vrednost pomena, ki opisuje, kako pomemben je posamezen cilj v primerjavi z drugimi.
- Vrednost povezovanja, ki opisuje, v kolikšni meri se cilj dopolnjuje oziroma prekriva z ostalimi cilji.
- Vrednost indeksa, ki opisuje odnos med vplivom posameznega cilja na doseganje drugih ciljev in vpliv drugih ciljev na posamezni cilj. Če je ta indeks visok pomeni, da ima ta cilj velik vpliv na druge in je hkrati manj odvisen od drugih ciljev.

Kazalniki se uporabljajo kot orodje za oceno, koliko so z ukrepi, ki so vključeni v SLR, doseženi pričakovani cilji. Kazalniki morajo biti določeni, merljivi, razpoložljivi/stroškovno dosegljivi, pomembni za SLR in časovno dosegljivi. Kazalniki ne morejo biti vedno opredeljeni s kvantitativnimi statističnimi podatki, ampak lahko v nekaterih primerih vključujejo tudi kvalitativne ocene ali logične domneve.

Vsaka SLR mora vsebovati tudi opis celovitega in inovativnega značaja. V okviru pristopa CLLD inovacije ne pomenijo nujno raziskav in razvoja novih tehnologij, ampak je pri inovativni naravi SLR potrebno predvsem utemeljiti, na kakšen način in kateri novi pristopi bodo uporabljeni pri doseganju ciljev SLR. Upoštevati je potrebno, da se SLR pogosto pripravljajo za manjša zaokrožena območja in imajo omejen obseg sredstev. Zato je pomembno, da se problemi in priložnosti obravnavajo na način, ki ima multiplikacijske učinke in zagotavlja dolgoročneje ter trajnejše rešitve.

V okviru pristopa CLLD se za inovativnost šteje zlasti:

- uvajanje novih proizvodov, storitev ali načinov obravnavanja razvojnih vprašanj na lokalnem nivoju,
- multiplikacijske učinke na spremembe, ki jih želi doseči lokalno partnerstvo,
- nove načine uporabe obstoječih virov in sredstev,
- krepitev sodelovanja med različnimi akterji in sektorji,
- tvorjenje platforme za socialne inovacije, ki se potem lahko pospešijo in širše uporabljajo na podlagi izmenjav, sodelovanja in povezovanja v mreže ter
- vključitev v napredne raziskave ter razvoj novih proizvodov in tehnologij.

Pričakuje se, da lokalno partnerstvo določi cilje vključno z mejniki in ciljnim vrednostmi kazalnikov, ki omogočajo spremljanje učinkovitosti iz drugega odstavka 19. člena Uredbe CLLD. Opisati je potrebno celovit in inovativni značaj SLR in hierarhijo ciljev, vključno z jasnimi in merljivimi cilji učinkov ali rezultatov. Rezultati so lahko izraženi kvalitativno ali kvantitativno, vključno z oceno okoljskih učinkov.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 10 strani.

Izpolniti je potrebno preglednice pod točko 9 iz Priloge 7 Uredbe CLLD. V preglednici kot jo prikazuje Slika 5 se izpolnijo tista polja, ki so relevantna za posamezno SLR. Če SLR ne vključuje določenega sklada, se pustijo tista polja prazna. V kolikor niso programirana vsa štiri tematska področja ukrepanja, se polja, ki se nanašajo na neprogramirano tematsko področje ukrepanja ravno tako ne izpolnjujejo. Preglednica kot jo prikazuje Slika 5 se nanaša na vse tri sklade, izpolnijo se polja, ki so relevantna za posamezno SLR. Preglednice kot jih prikazuje Slika 6 pa se nanašajo na vsak posamezni sklad. Izpolni se tista preglednica, ki je relevantna za posamezno SLR. Ostalo se pusti prazno. Slika 7 in Slika 8 prikazujeta zgolj primer izpolnitve preglednice, kot pomoč, na kakšen način se vnaša podatke in kako se lahko določi cilje in kazalnike.

Vzpostavitev delovnega mesta to pomeni zaposlitev za polni delovni čas v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja. Pomeni novo zaposlitev, ne pomeni prerazporeditve z enega delovnega mesta na drugo delovno mesto, ampak pomeni, da institucija, podjetje, organizacija itn., ki ima na primer dva zaposlena, zaposli še eno osebo. V skladu z 71. členom Uredbe 1303/2013/EU mora upravičenec, ki je vzpostavil novo delovno mesto le-to ohranjati najmanj tri leta od izplačila podpore.

Slika 5: Izsek iz Uredbe CLLD, Priloga 7, točka 9, preglednica 1

9. Opis SLR in njenih ciljev vključno z določitvijo mejnikov in ciljnih vrednosti kazalnikov (največji dovoljeni obseg je 10 strani)

Tematsko področje	Cilj	Kazalnik	Sklad	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023	
Ustvarjanje delovnih mest			EKSRP		
			ESRR		
			ESPR		
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
Razvoj osnovnih storitev			EKSRP		
			ESPR		
				EKSRP	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESPR	
			EKSRP		
			ESPR		
Varstvo okolja in ohranjanje narave			EKSRP		
			ESRR		
			ESPR		
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin			EKSRP		
			ESRR		
			ESPR		
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	
				EKSRP	
				ESRR	
				ESPR	

Slika 6: Primer izpolnitve preglednice

Tematsko področje	Cilj	Kazalnik	Sklad	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Ustvarjanje delovnih mest	Ustvarjena nova delovna mesta	Število novo ustvarjenih delovnih mest	EKSRP	25
			ESRR	30
			ESPR	5
	Podpora operacijam, ki vključujejo ustvarjanje delovnih mest	Število podprtih operacij	EKSRP	15
			ESRR	10
			ESPR	1
Razvoj osnovnih storitev	Ureditev rekreacijske in športne infrastrukture	Število podprtih operacij	EKSRP	10
			ESPR	

Slika 7: Izsek iz Uredbe CLLD, Priloga 7, točka 9, preglednica 2, 3 in 4

EKSRP:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest		
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami		
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem		
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije		

ESRR:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest		
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami		
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem		
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije		

ESPR:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest		
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami		
Delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem		
Delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije		

Slika 8: Primer izpolnitve preglednice

EKSRP:

Mejnik/kazalnik	Mejnik na dan 31. 12. 2018	Ciljna vrednost kazalnika na dan 31. 12. 2023
Število novo ustvarjenih delovnih mest	6	25
Število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami	23	100

4.10 Opis postopka vključitve skupnosti v pripravo SLR

V programskem obdobju 2014–2020 mora biti LAS organiziran kot pogodbeno partnerstvo javnih in zasebnih subjektov na izbranem območju, kar pomeni, da je ustanovljen na podlagi zavezujoče pogodbe med partnerji. Lokalno partnerstvo temelji na tripartitnem partnerstvu, sestavljenem iz predstavnikov javnih institucij, gospodarstva in civilne družbe.

LAS se oblikuje na območju s skupnimi lokalnimi potrebami in izzivi, s skupnim ciljem uresničevanja lokalnih razvojnih potreb in doseganja zastavljenih ciljev. Za učinkovito partnerstvo je potrebno vzpostaviti prepoznavno in avtonomno strukturo, ki pomaga pri graditvi skupne identitete območja. Pri njegovi vzpostavitvi je potrebno upoštevati da:

- partnerstvo uživa splošno družbeno in politično podporo na območju,
- vsi sodelujoči občutijo močan občutek pripadnosti,
- so vsi partnerji enakopravni,
- so odgovornosti in obveznosti partnerjev jasno opredeljene ter
- mora biti SLR oblikovana z aktivnim sodelovanjem vseh zainteresiranih na izbranem območju LAS.
- Na ravni odločanja nobena interesna skupina nima več kot 49 odstotkov glasovalnih pravic.

V skladu s 34. členom Uredbe 1303/2013/EU morajo LAS izvajati naslednje naloge:

- krepitev zmogljivosti lokalnih akterjev za razvoj in izvajanje operacij, vključno s spodbujanjem zmogljivosti njihovega upravljanja projektov,
- oblikovanje nediskriminatornega in preglednega izbirnega postopka ter nepristranskih meril za izbiro operacij, ki preprečujejo navzkrižje interesov, zagotavljajo, da pri odločitvi o izbiri najmanj 50 odstotkov glasov prispevajo partnerji, ki niso javni organi, ter omogočajo izbiro po pisnem postopku,
- zagotavljanje skladnosti s SLR, ki ga vodi skupnost, pri izbiri operacij z njihovo prednostno razvrstitvijo teh operacij glede na njihov prispevek k doseganju ciljev in ciljnih vrednosti te SLR,
- priprava in objava pozivov za zbiranje predlogov ali stalnega razpisa, vključno z opredelitvijo meril za izbiro,
- sprejemanje in ocenjevanje vlog za podporo,
- izbira operacij in določitev zneska podpore in predložitve predlogov organu, pristojnemu za končno potrditev upravičenosti pred odobritvijo,
- spremljanje izvajanja SLR, ki ga vodi skupnost, in operacij, ki prejemajo podporo, ter izvajanje posebnih vrednotenj, povezanih s SLR.

Vsak LAS mora v okviru svojih postopkov zagotoviti:

- preglednost delovanja,
- sledljivost,
- nadzor nad porabo sredstev,
- transparentnost postopkov in
- preprečevanje konflikta interesov.

Strokovne institucije (svetovalna služba, univerza, zavod, pristojen za varstvo kulturne dediščine, zavod, pristojen za ohranjanje narave ...) zagotavljajo podporo pri analizi podatkov in pisanju SLR. Pri tem mora biti opisan postopek, kako zainteresirana javnost sodeluje pri vseh ključnih fazah oblikovanja SLR. Med te sodijo:

- oblikovanje razvojnih potreb in možnosti območja LAS,
- priprava SWOT analize,
- izbira glavnih ciljev SLR, zelenih rezultatov in določanju razvojnih prioritet,
- izbira operacij s katerimi bi dosegli zastavljene cilje in
- dodeljevanje finančnih sredstev.

Glede na izkušnje iz preteklih programov lokalnega razvoja se lokalna partnerstva v okviru CLLD ne sme smatrati kot poslednji lokalni člen v vrsti razvojnih politik. Lokalno partnerstvo se ne vzpostavi samo zato, da bi objavljalo javne pozive in zbiralo prijave projektov, ki kandidirajo za nepovratna sredstva. Glavna vloga lokalnih partnerstev mora biti povezovanje lokalnega prebivalstva s ciljem spodbujanja idej in aktivnega sodelovanja pri izvajanju projektov, kateri bi se veliko težje izvedli, če se lokalna partnerstva ne bi oblikovala.

Lokalne skupnosti se med seboj razlikujejo po stopnji organiziranosti, razpoložljivem človeškem in družbenem kapitalu in po izkušnjah iz primerljivih programov, ki so se izvajale na nekem območju. Zato je pri vzpostavitvi učinkovitega partnerstva potrebno oceniti ali opredeljeno območje premore dovolj razpoložljivih človeških virov za pripravo SLR.

Obstajajo različne tehnike, ki omogočajo, da zasnovana partnerstva identificirajo probleme območja in oblikujejo ideje za njihovo reševanje. SLR mora biti rezultat tega procesa.

Pričakuje se, da lokalno partnerstvo jasno opiše postopek na kakšen način se je lokalno prebivalstvo vključevalo v pripravo SLR. Opišete način ustanovitve lokalnega partnerstva. Potrebno je opisati:

- opis poziva za oblikovanje LAS,
- opis aktivnosti (predstavitve, sestanki, povezovanje),

- vključenost lokalnih akterjev v pripravo SLR in
- postopek priprave SLR.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 3 strani.

4.11 Akcijski načrt, iz katerega izhaja opis prenosa ciljev v ukrepe, odgovornost za izvajanje ukrepov, vključno s časovno opredelitvijo letnih aktivnosti

Najboljši način, da ugotovimo ali so cilji SLR uresničljivi, je analiza ukrepov, ki so potrebni za doseganje teh ciljev. Akcijski načrt predstavlja orodje, s pomočjo katerega je opredeljeno, kako se bo izvajala SLR. Je operativni dokument, v katerem se opredelijo splošni cilji. Pripravljen mora biti za celotno obdobje izvajanja SLR. Osnovni namen akcijskega načrta je, da se določi ukrepe, s katerimi se odzove na nove izzive in spremembe stanja. V akcijskem načrtu so jasno opredeljene vse predvidene spremembe in aktivnosti, vključno s ciljnim vrednostmi kazalnikov. V akcijskem načrtu mora biti opredeljeno:

- katere vrste ukrepov se izvajajo,
- kdo je odgovoren za izvajanje ukrepov,
- kdaj jih je treba izvesti in v kakšnem vrstnem redu (npr. usposabljanje pred zagonom),
- kolikšni so okvirni stroški oziroma finančno ovrednotite ukrep.

Pomembno! Izdelava akcijskega načrta ne pomeni predizbora operacij, mora pa vsebovati ukrepe s katerimi bo zasledoval cilje SLR preko operacij.

Pričakuje se da lokalno partnerstvo v tem poglavju opiše iz katerih skladov se bo financirala SLR. Če se bo SLR financirala iz naslova več skladov je potrebno opisati kateri ukrepi se bodo izvajali v okviru posameznega sklada. Pri tem je potrebno tudi pojasniti katera tematska področja bo pokrival posamezen sklad in na katerem geografskem področju se bo uporabilo sredstva posameznega sklada. Definirati in dopolniti v preglednici kot jo prikazuje Slika 9 je potrebno ukrepe s katerimi bo LAS zasledoval cilje SLR in časovno opredeliti kdaj se bo izvajal posamezni ukrep. LAS mora sam definirati ukrepe s katerimi bo uresničeval cilje SLR. Opisati je potrebno tudi na kakšen način bodo potekale aktivnosti sodelovanja med LAS. Opisati je potrebno tudi postopek na kakšen način bodo potekale aktivnosti sodelovanja LAS in ali LAS načrtuje tudi operacije sodelovanja LAS in v okviru katerega sklada. Slika 5 prikazuje primer izpolnitve preglednice.

V preglednici kot jo prikazuje Slika 9 lokalno partnerstvo definira ukrepe s katerimi bo uresničevalo cilje SLR. Za vsak ukrep, ki ga lokalno partnerstvo opredeli je potrebno določiti odgovornost za njegovo izvajanje, ravno tako je potrebno časovno predeliti v katerih letih se bo izvajal posamezni ukrep in kdo je odgovoren za njegovo izvajanje. Finančni okvir pa je potrebno razdeliti po posameznih ukrepih. Pri določitvi ukrepov je potrebno upoštevati finančni okvir in cilje, ki jih želi lokalno partnerstvo z njimi doseči. Opredelijo se tudi načrtovana sredstva za izvajanje posameznega ukrepa.

Pomembno je, da pri pripravi SLR sodelujejo tudi strokovne organizacije, ki s svojimi znanji in izkušnjami pomagajo pri določitvi ciljev in ukrepov. Kot strokovne organizacije se štejejo: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Zavod RS za varstvo narave, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, krajinski park, regijski park, narodni park, Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica, regionalna razvojna agencija itn.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 15 strani.

Slika 10: Primer izpolnitve preglednice

Ukrep	Odgovornost za izvajanje	Sklad	Casovna opredelitev izvajanja (2016, 2017, 2018, 2019, 2020)	Načrtovana sredstva (EU + SLO) (v EUR)
Ohranjanje kulturne in naravne dediščine	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije	EKSRP	2016, 2017, 2018, 2019	100.000,00
	Zavod RS za varovanje narave	ESRR		
	Občina	ESPR	2017	250.000,00
	Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije			
Razvoj podjetništva	RRA	EKSRP	2016, 2017, 2018, 2019, 2020	400.000,00
	Lokalni akterji (fizične in pravne osebe)	ESRR		
		ESPR		

4.12 Opis sistema spremljanja in vrednotenja SLR

V programskem obdobju 2014–2020 sta spremljanje in vrednotenje obvezni vsebini, ki jih mora izvajati vsak LAS. Izkušnje iz programskega obdobja 2007–2013 kažejo na potrebo po bolj učinkovitem merjenju učinkov in ciljev SLR. Zato bo v programskem obdobju 2014–2020 vrednotenje potekalo tako na ravni posameznega programa, ki ga izvaja zadevni organ upravljanja, kot tudi na ravni SLR, ki ga izvaja LAS. Zaradi tega mora biti sestavni del vsake SLR tudi načrt vrednotenja, ki omogoča sistematično načrtovanje vrednotenja skozi celotno programsko obdobje. Spremljanje in vrednotenje prispeva k izboljšanju kakovosti načrtovanja ter oceni uspešnost in učinkovitost samega izvajanja SLR.

Spremljanje je neprekinjen proces preverjanja vsebine programa in doseganja izhodnih parametrov (output) za uporabnike, ki se odvija med izvajanjem posameznega programa z namenom, da se prilagodijo vsa morebitna odstopanja od opredeljenih operativnih ciljev.

Vrednotenje je sistematična in objektivna ocena projekta, programa ali politike na vsebinski ravni, na ravni izvajanja in doseženih rezultatov. Z vrednotenjem se pridobi zanesljive in koristne informacije, ki se vključijo v proces odločanja, tako na strani izvajalcev kot tudi uporabnikov. Z vrednotenjem tudi merimo dosežke na ravni aktivnosti, politike ali programov. Z vrednotenjem ugotovimo v kolikšni meri je bila izvedena SLR oziroma njen akcijski načrt.

Z vrednotenjem se želi ugotoviti:

- Katere spremembe so bile dosežene?
- Kaj je bilo dobro storjeno?
- Zakaj nekaj ni bilo narejeno?
- Kaj bi lahko storili drugače?
- Katere spremembe so potrebne v naslednjem obdobju?

V SLR so na osnovi analize stanja in opredeljenih potreb postavljeni cilji in predvideni ukrepi, s katerimi bomo dosegli te cilje. Spremljanje in vrednotenje je zato ključnega pomena za njeno učinkovito izvajanje. Vsak LAS mora pripraviti načrt vrednotenja, ki mora biti sestavni del SLR. V njem morajo biti opredeljene:

- teme in aktivnosti vrednotenja,
- sistem zagotavljanja podatkov,
- terminski načrt vrednotenja,
- uporabljeni viri podatkov,
- načini obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenj in
- mehanizmi za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja.

Kot v ostalih poglavjih SLR mora tudi tukaj biti jasno prikazana logična povezanost med razpoložljivimi viri, potrebami, predlaganimi aktivnostmi in opredeljenimi cilji. To je ključnega pomena pri upravljanju vseh aktivnosti vrednotenja, ne glede na to ali govorimo o samo-vrednotenju, ki ga izvaja LAS ali pa o vrednotenju, ki ga izvajajo zunanji izvajalci. Vsak LAS mora jasno opredeliti, kaj je potrebno spremljati in vrednotiti.

Pri opredelitvi ciljev spremljanja in vrednotenja je potrebno upoštevati tako posebnosti pristopa CLLD kot tudi posebnosti SLR. S spremljanjem in vrednotenjem ocenjujemo samo izvajanje SLR kot tudi posebne cilje, ki jih je potrebno doseči v okviru posameznega programa, saj se je pokazalo, da se v prejšnjem programskem obdobju to ni izvajalo v zadostni meri. S spremljanjem in vrednotenjem želimo tudi ugotoviti, v kolikšni meri in na kakšen način so bila uveljavljena načela CLLD in kakšni so učinki izvajanja tega pristopa.

Spremljanje in vrednotenje ni samo sebi namen, ampak je potrebno ugotovitve vrednotenja tudi dosledno upoštevati. Pri oblikovanju ciljev vrednotenja je potrebno upoštevati naslednje dejavnike:

- nabiranje znanja in izkušenj (kaj in kako so se člani LAS naučili in na kakšen način so to uporabili),
- izboljšanje izvajanja (na kakšen način so podane ugotovitve in priporočila),
- rezultati vrednotenja so pomembni pri pripravi SLR v naslednjem programskem obdobju ter
- obveščanje javnosti (za prikaz učinkovitosti porabe javnih sredstev in uspešnosti izvajanja SLR).

S kazalniki lahko merimo napredek, učinkovitost in uspešnost SLR glede na opredeljene cilje. Vsak LAS mora v SLR opredeliti kazalnike, s katerimi bo spremljal uspešnost izvajanja SLR. Ker skupni kazalniki, ki so predpisani na ravni celotnega programa, ne morejo v celoti zajeti vseh učinkov SLR, je priporočljivo opredeliti tudi specifične kazalnike na ravni LAS, ki so namenjeni oceni delovanja lokalnega partnerstva ter spremljanju in vrednotenju izvedenih operacij.

Pomembno! Opredelitev dodatnih kazalnikov se točkuje v okviru meril za izbor LAS in potrditev SLR.

V okviru sprotnega vrednotenja Programa razvoja podeželja 2007–2013 je bila pripravljena metodologija samovrednotenja LAS in SLR, ki je namenjena kritičnemu samoocenjevanju dela LAS in njihovih struktur in vsebuje naslednje korake:

- Priprava načrta samovrednotenja, ki naj opredeli aktivnosti, metode samovrednotenja (analiza kazalnikov, izvedba fokusnih skupin, anketa med vodstvom LAS, nosilci in partnerji operacij), časovni načrt in način poročanja.
- Opredelitev, kako in kdaj bo LAS izvedel samovrednotenje in kdo bo vanj vključen. Spremljanje in analiza ciljev in kazalnikov naj bi se izvedla na letni ravni, za preverjanje relevantnosti ciljev, analizo upravljaljskih struktur, delovanje partnerstev in podobno pa priporočamo dvoletno raven. Na letni ravni LAS lahko izberejo dodatne teme samovrednotenja glede na svoje potrebe in možnosti. Vključene naj bodo naslednje ciljne skupine: LAS in njihova telesa, občine, drugi deležniki (predstavniki gospodarstva, kmetijstva, izobraževanja na področju LAS) in del vključenih v izvajanje posamičnih projektov.
- Preveritev za vsak opredeljeni cilj določenih kazalnikov in njihove ustreznosti – ali res merijo prispevek k doseganju ciljev in ali je možno pridobiti podatke za njihovo spremljanje. V primeru, da niso ustrezni ali merljivi, se določijo dodatni ali novi kazalniki; poleg kazalnikov učinka naj se za vsak cilj opredeli vsaj en kazalnik rezultata. Kazalniki naj bodo »SMART«.
- Preveritev relevantnosti (primernosti) ciljev na dvoletni ravni; preveriti je treba, ali izvajanje SLR z vidika zaključenih projektov, doseženih rezultatov in kazalnikov projektov prispeva k doseganju ciljev in kaj so morebitni razlogi za neuspeh. Kot metodo predlagamo izvedbo fokusnih skupin ali podobne metode sodelovanja, v katero se vključijo zgoraj navedene ciljne skupine.
- Priprava vprašalnika, s katerim se lahko strukturirano preveri, kako izbrani kazalniki podpirajo doseganje izbranega cilja in kakšne vrednosti kazalnikov so bile dosežene.
- Priprava poročila z zaključki in predlogom aktivnosti v prihodnje, ki bi izboljšale področja, na katerih je delovanje LAS pomanjkljivo ali bi se ga dalo izboljšati. Poročilo naj vsebuje tudi povzetek obeh faz (vprašalniki in fokusna skupina).

Z namenom izboljšanja učinkovitosti in doseganja ciljev SLR bo posamezni organ upravljanja v letu 2019 preveril uspešnost izvajanja SLR na podlagi naslednjih mejnikov:

- število zaključenih operacij v primerjavi z odobrenimi operacijami,
- delež dodeljenih sredstev v odločitvi o potrditvi operacije primerjavi z določenim finančnim okvirjem in
- delež izplačanih sredstev v primerjavi z dodeljenimi sredstvi v odločitvi o potrditvi operacije,
- število novo ustvarjenih delovnih mest.

Za doseganje mejnikov oziroma ciljnih vrednosti kazalnikov posameznega sklada je potrebno na dan 31. 12. 2018 doseči najmanj 85 odstotkov ciljne vrednosti mejnika oziroma na dan 31. 12. 2023 najmanj 85 odstotkov ciljne vrednosti kazalnika določenega v SLR.

Vsak LAS, ki bo dosegel zastavljene mejnike, je upravičen do dodatnih sredstev, ki so v okviru PRP in ESPR rezervirana na v okviru rezerve za uspešnost. Za pridobitev dodatnih sredstev je potrebno organe upravljanja zadevnih skladov do 30. 6. 2019 obvestiti o doseganju mejnikov in do 30. 11. 2019 pripraviti spremembo SLR.

Pričakuje se, da lokalno partnerstvo v tem poglavju opredeli teme in aktivnosti vrednotenja, način zbiranja podatkov, časovni okvir, človeške in finančne vire ter način upoštevanja priporočil vrednotenja.

Pri SLR so na osnovi analize stanja in opredeljenih potreb postavljeni cilji in predvidene aktivnosti. Spremljanje in vrednotenje je zato ključnega pomena za njeno učinkovito izvajanje. Vsak LAS mora pripraviti načrt vrednotenja, ki je sestavni del SLR. V njem morajo biti opredeljene:

- teme in aktivnosti vrednotenja,
- sistem zagotavljanja podatkov,
- terminski načrt vrednotenja,

- uporabljeni viri podatkov,
- način obveščanja javnosti o rezultatih vrednotenij in
- mehanizme za spremljanje uporabe rezultatov vrednotenja.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 5 strani.

Poročilo se vsako leto izpolni v informacijskem sistemu zadevnega sklada.

Poročilo o doseganju ciljev SLR iz 49. člena Uredbe CLLD vsebuje:

- a) podatke o vseh prijavljenih operacijah in prijaviteljih,
- b) število novo ustvarjenih delovnih mest,
- c) višino odobrenih in izplačanih sredstev in
- d) doseganje ciljnih vrednosti;

Pomembno! LAS mora za obdobje izvajanja programa vsako leto do 31. marca poročati o doseganju ciljev SLR in izpolnjevanju obveznosti za preteklo leto.

4.13 Opis postopka določitve vodilnega partnerja LAS in opis kadrovske kapacitete, finančni viri, izkušnje in znanje

Vsak LAS mora izbrati vodilnega partnerja, ki mora biti kadrovske, finančno in upravno sposoben voditi LAS. Za vodilnega partnerja je lahko izbran eden izmed članov znotraj LAS ali pa se ga izbere na podlagi javnega razpisa po postopku javnega naročanja.

V okviru kadrovske kapacitete se pričakuje, da bo vodilni partner zagotovil operativno delovanje. Preveri naj se, da vodilni partner ni v likvidnostni težavi, saj to lahko potem ogrozi tudi črpanje finančnih sredstev za LAS. Mora pa tudi imeti zadostna znanja, da mu ni potrebno za naloge, ki jih mora opravljati za LAS, najemati zunanjih izvajalcev.

LAS z vodilnim partnerjem sklene pogodbo, v kateri so opredeljene njegove naloge in obveznosti ter jih finančno ovrednoti. Za nakazilo finančnih sredstev v okviru CLLD mora vodilni partner za LAS zagotoviti ločen transakcijski račun. Vzpostavljen mora imeti ločen računovodski sistem ali ustrezne računovodske kode za vse transakcije, ki jih opravi za LAS.

Naloge vodilnega partnerja so:

- zastopanje LAS v upravnih in finančnih zadevah,
- upravljanje s transakcijskim računom LAS in
- opravljanje vseh ostalih nalog, ki izhajajo iz pogodbe med LAS in vodilnim partnerjem.

Vodilni partner lahko za LAS opravlja tudi druge naloge, ki izhajajo iz nalog LAS s tem, da mora to izhajati iz pogodbe med LAS in vodilnim partnerjem. Pri tem pa je potrebno vseskozi zagotavljati transparentnost postopkov. Vodilni partner LAS ne sme opravljati tistih nalog za LAS, s katerimi bi povzročil konflikt interesov.

Druge naloge, ki jih vodilni partner lahko opravlja za LAS so:

- priprava promocijskega gradiva s katerim predstavlja SLR in spodbuja lokalno prebivalstvo k sodelovanju,
- animacija, izobraževanje in usposabljanje prebivalcev LAS,
- zagotavljanje vseh potrebnih informacij zainteresiranim prebivalcem na območju LAS,
- organiziranje delovanja LAS,

- sodelovanje pri pripravi SLR,
- nadzor nad izvedbo SLR,
- zbiranje projektnih idej, ki jih predlagajo člani LAS,
- pripravljane in vodenje projektov ter opravljanje nadzora nad njihovo izvedbo in financiranjem,
- priprava vlog in njihova oddaja organu v končno potrditev,
- skupaj s finančnim organom pripravljane zahtevke za povračila in ugotavljanje upravičenosti.

Pričakuje se, da lokalno partnerstvo opiše na kakšen način je bil izbran in katere naloge bo za LAS opravljal izbrani vodilni partner. Opisati je tudi potrebno kadrovske sposobnosti, finančno stanje ter izkušnje in znanje vodilnega partnerja.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 4 strani.

4.14 Opis nalog odgovornosti in postopkov sprejemanja odločitev organov LAS

V tem poglavju je potrebno opisati naloge, odgovornosti in postopke sprejemanja odločitev organov LAS. V skladu z 12. členom Uredbe CLLD mora vsak LAS imenovati predsednika, skupščino, organ upravljanja, ocenjevalno komisijo in nadzorni organ.

V SLR mora LAS opredeliti naloge in odgovornosti posameznega organa. Ne pričakuje se, da se v SLR vključi poimenski seznam predstavnikov posameznega organa, razen predsednika LAS.

Mora pa LAS na podlagi potrjene SLR pripraviti dokumente za delovanje LAS, v katerih mora določiti člane posameznega organa in jih javno objaviti na spletni strani LAS.

Skupščina LAS

Skupščino LAS sestavljajo vsi člani lokalnega partnerstva. Člani so najpomembnejši člen pri vzpostavitvi LAS. Članstvo v LAS mora biti odprto za vse, ki živijo na območju LAS in imajo interes za vključitev v LAS, ravno tako pa se mora omogočiti vključitev strokovnim organizacijam, ki delujejo na širšem območju (npr. Zavod za varstvo kulturne dediščine, Zavod RS za varstvo narave). Poziv za včlanitev v LAS mora biti vseskozi odprt in mora omogočati novim članom, da se priključijo oziroma vključijo v LAS. Včlanijo se lahko tako fizične osebe kot tudi javne in zasebne institucije. Priporočljivo je, da LAS uvedejo letno članarino, saj se na ta način povečuje pripadnost LAS in povečuje učinkovitost njihovega delovanja. Število članov je lahko dober pokazatelj, kako močno je LAS poznan oziroma priznan na nekem območju.

Glavne naloge skupščine so zlasti:

- sodeluje pri pripravi SLR,
- potrdi SLR pred posredovanjem SLR v pregled Koordinacijskemu odboru CLLD,,
- potrdi spremembo SLR. LAS lahko enkrat letno predlaga spremembo SLR v primeru, da so se spremenile okoliščine, ki vplivajo na doseganje ciljev opredeljenih v SLR,
- izvoli predsednika LAS,
- imenuje organ upravljanja,
- imenuje nadzorni organ,
- potrdi izbor vodilnega partnerja LAS,
- potrdi merila za izbor operacij,
- potrdi operacije, ki jih bo izvajal LAS in
- potrdi pravila delovanja LAS in druge potrebne pravno formalne dokumente LAS.

Organ upravljanja

Vsak LAS mora imeti ustanovljen organ upravljanja, ki mora biti sestavljen tako, da enakovredno zastopa vse partnerje, hkrati pa nobena interesna skupina ne sme imeti večinskega deleža glasov.

Najpomembnejša naloga organa upravljanja je sprejemanje odločitev v zvezi z upravljanjem in delovanjem LAS ter izvajanjem SLR. Odločitve morajo biti sprejete s preglednimi in zakonitimi postopki. Organ upravljanja sodeluje tudi pri pripravi operativnih pravil delovanja LAS. Vsi člani organa upravljanja so dolžni skrbeti za učinkovito delovanje LAS, njeno plačilno sposobnost in usklajenost postopkov z veljavno zakonodajo. Za učinkovito delovanje naj organ upravljanja zagotovi:

- odprte in pregledne postopke za sprejemanje vseh odločitev,
- jasna pravila in postopke za izvolitev svojih članov, ter njihove pravice in dolžnosti,
- razumljiva notranja pravila za sodelovanje z zaposlenimi, prostovoljci in vsemi zainteresiranimi,
- jasne mehanizme za upoštevanje mnenj vseh zainteresiranih skupin pri pripravi in v procesu odločanja,
- učinkovito in sprotno posvetovanje z vsemi zainteresiranimi člani LAS,
- jasne postopke in pravila za izbiro najprimernejših in najbolj usposobljenih posameznikov za izvajanje posameznih nalog,
- učinkovit način za prenos informacij in odločitev ter obveščanje vseh zainteresiranih skupin o nadaljnjih aktivnostih,
- postopke za poročanje o svojem delovanju in delovanju LAS,
- obravnavo poročil o porabi finančnih sredstev, finančnih napovedi in pregled pogodb,
- spodbujanje zaposlenih in članov LAS k stalnemu izobraževanju in izpopolnjevanju na vseh potrebnih področjih,
- vzpostavitev sistema za ugotavljanje tveganja na vseh področjih, ki bi lahko ogrozila delovanje LAS (načrt o porabi sredstev, zaposleni ipd).

Organ upravljanja predstavlja najvišji izvršilni organ LAS je za svoje delo odgovoren skupščini LAS. Njegova glavna naloga je, da organizira delo LAS in uresničuje program dela in sklepe, ki so bili sprejeti na skupščini LAS. Pri vzpostavitvi organa upravljanja je potrebno opredeliti:

- število članov organa upravljanja,
- trajanje mandata organa upravljanja in
- sestavo organa upravljanja (tripartitno partnerstvo).

Priporoča se, da ima organ upravljanja najmanj 10 članov.

Glavne naloge in pristojnosti organa upravljanja so, da:

- sklicuje skupščino LAS,
- izvršuje odločitve in sklepe skupščine LAS,
- pripravi pogodbo z vodilnim partnerjem LAS,
- pripravi letni načrt aktivnosti,
- imenuje ocenjevalno komisijo za oceno prijavljenih operacij v okviru SLR,
- na podlagi poročila ocenjevalne komisije izbere in potrdi operacije,
- obvesti skupščino LAS o izbranih operacijah,
- predlaga operacije, ki jih bo izvajal LAS,
- oblikuje in pripravi vsebino javnega poziva,
- pripravi pogodbe z upravičenci,
- izbere vodilnega partnerja LAS,
- odloča o višini plačila članarine in o vseh ostalih vprašanjih, ki niso v pristojnosti skupščine LAS,
- potrdi poročilo o delu, ki ga pripravi vodilni partner LAS,
- potrdi finančno poročilo, ki ga pripravi vodilni partner LAS,

- organizira aktivnosti pri izvajanju nalog LAS,
- po potrebi imenuje delovna telesa, za učinkovito izvajanje SLR.

Pomembno! Pri pripravi javnega poziva je potrebno paziti na navzkrižje interesov. Oseba, pri kateri bi lahko prišlo do navzkrižja interesov se mora izločiti.

Predsednik LAS

V SLR je potrebno opredeliti način izbire predsednika LAS. Predsednik zastopa in predstavlja LAS v javnosti. Glavne naloge predsednika so, da:

- sklicuje in vodi seje organa upravljanja,
- skrbi za izvajanje sklepov organa upravljanja,
- podpisuje pogodbe in druge dokumente, ki jih pripravi organ upravljanja.

Ocenjevalna komisija

Vsak LAS mora ustanoviti tudi ocenjevalno komisijo za izbor operacij. V SLR morajo biti opisane naloge, odgovornosti in postopki za sprejemanje odločitev pri izboru operacij. Glavne naloge ocenjevalne komisije so:

- preveri popolnost in ustreznost prejetih vlog, kar pomeni, da se preveri, če vloga vsebuje vse z javnim pozivom zahtevane priloge in obrazce ter prispela v predvidenem roku,
- oceni in izbere prejete vloge oziroma prijave,
- pripravi poročilo za organ upravljanja o vlogah in izboru operacij.

Pomembno! Pri imenovanju ocenjevalne komisije je potrebno paziti na navzkrižje interesov.

Nadzorni organ

Potrebno je ustanoviti tudi nadzorni organ LAS, ki nadzoruje in spremlja delo vseh organov LAS, zlasti pa celotno gospodarsko, finančno in materialno poslovanje. Nadzorni organ LAS je za svoje delo odgovoren skupščini LAS, njegove pristojnosti pa so predvsem naslednje:

- Člani nadzornega organa LAS imajo pravico prisostvovati zboru članov skupščine LAS, sejam organa upravljanja ter njihovih delovnih teles in imeti na razpolago vsa gradiva.
- Nadzorni organ LAS obravnava in daje soglasje k predlogu letnega načrta aktivnosti, ki ga pripravi organ upravljanja.

Pričakuje se da lokalno partnerstvo opiše odgovornost in vlogo posameznih organov LAS, in sicer za: predsednika LAS, skupščino, organ upravljanja, ocenjevalno komisijo in nadzorni organ LAS .

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 3 strani.

4.15 Merila za izbor operacij in opis postopka izbora operacij

Vsak LAS mora v skladu s 34. členom Uredbe 1303/2013/EU oblikovati nediskriminatoren in pregleden izbirni postopek ter predpisati nepristranska merila za izbiro operacij (projektov), ki zagotavljajo, da pri odločitvah o izbiri najmanj 50 odstotkov glasov prispevajo partnerji, ki niso javni

organi z razlogom da se prepreči navzkrižje interesov. To pravilo je potrebno upoštevati predvsem zaradi tega, da se prepreči, da partnerji, ki prijavijo operacije in imajo interes pridobitve nepovratnih finančnih sredstev ne morejo sodelovati pri pripravi javnih pozivov in izboru.

Pri izbiri operacij je potrebno upoštevati izhodišča, ki so opredeljena v 29. členu Uredbe CLLD:

- Vse operacije morajo biti izbrane na podlagi javnega poziva, ki ga pripravi LAS.
- V primeru, ko je upravičenec LAS, mora biti izbrana operacija v skladu s četrtem odstavkom 34. člena Uredbe 1303/2013/EU.
- Vsaka operacija mora biti skladna s cilji zadevnega sklada iz katerega bo sofinancirana in mora prispevati k uresničevanju ciljev, določenih v SLR.
- Operacija se ne sme začeti izvajati pred obdobjem upravičenosti. Upoštevati je potrebno tudi posebne pogoje posameznega sklada. Pri sofinanciranju iz naslova EKSRP ali ESPR se obdobje upravičenosti prične, ko ARSKTRP izda pozitivno odločbo. V primeru sofinanciranja iz naslova ESRR pa po oddaji vloge v potrditev na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: MGRT).
- Upravičeni stroški posamezne operacije še niso bili financirani z drugimi javnimi sredstvi.
- Operacija se mora izvesti na območju LAS.

Če je operacija financirana s sredstvi EKSRP se ne sme izvajati v naseljih, ki imajo več kot 10.000 prebivalcev. Seznam teh naselij je objavljen v Prilogi 2 Uredbe CLLD kot tudi v poglavju »Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR« teh smernic.

Operacije, ki bodo financirane iz ESRR se lahko izvedejo le zunaj mestnih naselij mestnih občin, ki so določene v Prilogi 1 Uredbe CLLD kot tudi v poglavju »Opredelitev območja in prebivalstva zajetega v SLR« teh smernic.

- Kadar je upravičenec do podpore LAS in operacija vključuje naložbo, mora LAS v vlogi določiti pravno osebo javnega prava, ki postane lastnik naložbe.
- Iz opisa operacije v vlogi mora biti razvidna zaprta finančna konstrukcija za celotno operacijo. To pomeni, da mora biti prikazana razdelitev posameznih stroškov po posameznih partnerjih in vrstah stroškov.
- Podpore se ne dodeli podjetjem v težavah, kot jih določa 2. člen Uredbe Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgovom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L št. 193 z dne 1. 7. 2014, str. 1).
- Ob oddaji vloge morajo biti za operacijo izdana vsa potrebna dovoljenja, kot jih za izvedbo operacije določa področna zakonodaja. To je odvisno od tega za kakšen tip operacije gre (npr. pri gradnji je potrebno upoštevati zakon, ki ureja graditev objektov, pri posegih v kulturno dediščino je potrebno upoštevati zakonodajo s področja varovanja kulturne dediščine).
- Upravičenec mora izvesti operacijo najpozneje v treh letih od pravnomočnosti odločbe o potrditvi operacije s strani ARSKTRP oziroma od podpisa pogodbe z MGRT.
- Operacija mora biti izvedena v skladu s prijavitelno in odobreno vsebino ter področno zakonodajo.

Operacija predstavlja niz aktivnosti, ki so z uporabo razpoložljivih finančnih sredstev v določenem časovnem obdobju usmerjene v doseg jasno opredeljenih ciljev. Pri vsaki pripravi operacij mora biti:

- Jasno opredeljeno komu je namenjena in kdo so njeni končni uporabniki.
- Opisan sistem upravljanja in način financiranja.
- Vzpostavljen sistem spremljanja in vrednotenja.

- Narejena ekonomska in finančna analiza, ki kaže na to, da koristi projekta presegajo njegove stroške.

LAS je odgovoren za izbiro operacij, ki jih predlagajo člani LAS ali drugi akterji z območja LAS. Vse operacije, ki se bodo izvajale na območju LAS, morajo biti skladne s cilji SLR. V SLR mora biti opisan postopek izbire in opredeljena merila za izbor operacij. Zagotavljanje preglednosti prijavnega in izbirnega postopka je ključnega pomena pri ohranjanju motivacije in zaupanja lokalnih akterjev. Postopki odločanja in merila za izbor morajo biti zelo jasno napisana. Pri samih postopkih in določanju rokov, mora LAS smiselno upoštevati zakon, ki ureja splošni upravni postopek.

Vsak LAS mora znotraj svoje upravljalvske strukture vzpostaviti ocenjevalno komisijo, ki je odgovorna za oceno in izbor operacij. Sestavljena mora biti iz neodvisnih strokovnjakov, ki imajo potrebna znanja iz različnih področij (razvoj podeželja, regionalni razvoj, strateško in projektno načrtovanje ipd.) in so lahko predstavniki gospodarskih družb, javnih zavodov in posamezniki.

Pri opisu postopka izbora in potrjevanja operacij ter meril za izbor je v SLR potrebno opredeliti:

- pravila za delovanje LAS in ocenjevalnih komisij,
- postopek izvedbe javnega poziva,
- postopek ocenjevanja,
- merila za izbor operacij,
- postopek obravnave vlog,
- na kakšen način se zagotavlja preglednost prijavnega in izbirnega postopka in
- na kakšen način se bo preprečil konflikt interesov

Postopek izbora operacij lahko poteka v treh korakih:

- **Zbiranje predlogov operacij**, kjer LAS objavi poziv za prijavo operacij. V tej fazi se lahko tudi opredeli ali je poziv pripravljen za vsa tematska področja ukrepanja ali pa le za določeno tematsko področje. Če je javni poziv pripravljen le za določeno tematsko področje ukrepanja se na ta način lahko vpliva na boljše izvajanje SLR in bolj ciljno usmerjene operacije. To se priporoča zlasti takrat, ko LAS ugotovi, da ne zasleduje ciljev posameznega tematskega področja.
- **Preveritev popolnosti in ustreznosti operacij** v okviru katere se preveri ali operacija izpolnjuje predpisane kriterije iz javnega poziva. V tej fazi se preveri ali je bil uporabljen predpisan prijavni obrazec, če vloga vsebuje vse zahtevane podatke, če se bo operacija izvajala na območju LAS in če je vloga prispela v predpisanem roku. Ali je prijavljena operacija v skladu z veljavno zakonodajo, ali so zanjo izdana vsa relevantna soglasja in dovoljenja.
- **Ocenjevanje in razvrščanje predlogov ter izbor operacij**, kjer se oceni kakovost predloga vključno z referencami prijavitelja. Pri tem je potrebno posebno pozornost nameniti ali ima prijavitelj potrebne organizacijske, človeške in finančne vire za izvedbo operacije. Ocenjuje se tudi pomembnost operacije glede na opredeljene cilje SLR.
-

Pomembno! Izberejo naj se le tiste operacije, ki so v skladu SLR in prispevajo k doseganju njenih ciljev.

Potrebno je poudariti, da vsak LAS uporablja takšna merila za izbor operacij, kot si jih sam določi na podlagi načel, ki so določena v Uredbi CLLD. Uporablja lahko tudi specifična merila, ki so v skladu s potrebami in možnostmi SLR.

Pomembno! Smiselna raba zakona, ki ureja splošni upravni postopek!

V nadaljevanju je prikazan primer meril za izbor operacij:

Pri **oceni pomembnosti operacij** je potrebno oceniti:

- V kakšnem obsegu prispeva k doseganju ciljev iz SLR?
- Kakšna je njena korist za lokalno območje?
- Kako se dopolnjuje z ostalimi aktivnostmi?
- V kakšnem obsegu je skladna z opredeljenimi potrebami?
- Ali prispeva k izboljšanju položaja katere od ranljivih skupin na območju LAS?
- V kakšni meri prispeva h kateremu od horizontalnih ciljev Unije (okolje, inovacije, blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje)?
- Ali bodo z njeno izvedbo ustvarjena nova delovna mesta?

Pri **finančni in operativni sposobnosti prijavitelja** se ocenjuje:

- Ali ima izvajalec operacije ustrezna strokovna znanja?
- Ali ima zagotovljena tudi lastna sredstva za njeno izvedbo?
- Ali ima izvajalec na razpolago potreben kader?
- Stroškovna primernost (ali so stroški operacije v skladu s pričakovanimi rezultati in v kakšni meri so primerljivi z ostalimi operacijami?)

Pri ocenjevanju **izvedljivosti operacij** je potrebno posebno pozornost nameniti naslednjim temam:

- Ali je mogoče v praksi izvesti predlagane aktivnosti?
- Ali je akcijski načrt izvajanja operacij opredeljen in izvedljiv?
- Ali je terminski načrt izvajanja jasen in uresničljiv?
- Ali so opredeljeni kazalniki za spremljanje in vrednotenje?

Pri **oceni trajnostne naravnosti izvedbenih operacij** se ocenjuje predvsem:

- Kako se bo operacija financirala po prenehanju prejemanja pomoči javnih sredstev?
- Ali bodo vzpostavljene strukture nadaljevale z delom tudi po zaključku izvajanja?
- Ali ima operacija pozitiven vpliv na okolje in kvaliteto življenja na območju LAS?

Operacije se lahko ocenjujejo tudi po naslednjih merilih:

- Ali operacija izhaja iz opredeljenih potreb?
- Ali je v skladu z finančnimi zmožnostmi, opredeljenimi v SLR?
- Ali bo izvedena v predvidenem časovnem okviru?
- Ali je iz prijavnne dokumentacije razvidno, da bo izvedena učinkovito?
- Ali so zagotovljena dodatna sredstva? V kakšni meri bo operacija financirana z zasebnimi sredstvi?
- Ali je operacijo možno izvesti iz drugih virov?
- Ali bo v njenem okviru vzpostavljena nova dejavnost oziroma se podpora namenja za nadaljevanje obstoječe dejavnosti?
- Ali operacija predstavlja gospodarske, družbene ali druge koristi za uporabnike?
- Ali bo prispevala k trajnostni naravnosti območja?
- Koliko partnerjev sodeluje pri izvedbi operacije?
- Ali je operacija namenjena širšemu območju LAS?

V primeru, da je LAS nosilec operacije morajo prav tako biti vzpostavljeni jasni in pregledni postopki, ki dokazujejo, da operacije prispevajo k ciljem SLR in imajo splošno podporo lokalne skupnosti.

Pričakuje se da lokalno partnerstvo SLR opredeli natančna merila za izbor operacij in opisan postopek izbora in potrjevanja operacij, vključno s pravili za delovanje LAS in ocenjevalnih komisij. V SLR mora biti tudi opisano, na kakšen način se zagotavlja transparentnost postopkov in prepreči konflikt interesov. Opisati je tudi potrebno kako pogosto se bodo izvajali javni pozivi (npr. 2x letno v prvi polovici leta (januar oziroma februar) in v drugi polovici leta (september).

Pri določitvi meril za izbor operacij mora lokalno partnerstvo izhajati iz skupnih načel, in sicer:

- prispevek k doseganju ciljev SLR,
- prispevek k doseganju horizontalnih ciljev Unije,
- okoljska trajnost,
- socialna vzdržnost,
- ekonomska trajnost,
- vključenost partnerjev in
- vpliv območje LAS.

LAS mora na podlagi teh šestih načel oblikovati merila za izbor operacij. Lokalno partnerstvo lahko v SLR opredeli dodatna posebna merila za izbor operacij, v kolikor le-ta zasledujejo cilje SLR.

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 10 strani.

4.16 Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem

Vsak LAS si na podlagi formule, določene za posamezni sklad v Uredbi CLLD, izračuna finančni okvir, ki predstavlja okvirna razpoložljiva sredstva za LAS, s katerimi bo upravljal LAS. Finančni okvir predstavlja podlago za izdelavo finančnega načrta, ki ga je potrebno razdelati v okviru tega poglavja. Način izračuna in določitve finančnega okvira za posamezni sklad izhaja iz Priloge 4 Uredbe CLLD.

V finančnem načrtu je potrebno navesti indikativno oceno finančnih sredstev, ki so potrebne za izvedbo posameznih podukrepov po posameznih letih. Če se SLR financira iz več skladov je v finančnem načrtu potrebno opredeliti kateri podukrepi se bodo financirali iz posameznega sklada. V finančnem načrtu mora biti opredeljena letna poraba sredstev za izvajanje operacij v okviru SLR, pripravo in izvajanje dejavnosti sodelovanja LAS ter podpora za tekoče stroške in animacijo.

Pomembno! Pri pripravi finančnega načrta je potrebno vpisovati zneske javne podpore, kar pomeni nepovratna javna finančna sredstva in vključuje prispevek Evropske unije in nacionalni del.

LAS, iz tretjega odstavka 56. člena Uredbe CLLD, se finančni okvir glede na izračun določen v šestem odstavku 56. člena Uredbe CLLD poveča 15 odstotkov. Kar je potrebno upoštevati pri določitvi glavnega sklada in pri izdelavi finančnega načrta, določitvi ukrepov, ciljev in kazalnikov v SLR.

Prispevek sklada pomeni javno podporo, lastna soudeležba pa pomeni sredstva, ki jih prispevajo upravičenci (LAS, pravne in fizične osebe). Pri preglednicama, kot ju prikazuje Slika 11 je potrebno paziti, da vrednosti ujemajo in predstavljajo zaključeno finančno konstrukcijo. Paziti je potrebno, da se prispevek sklada in lastna soudeležba ujemata tudi s stopnjo sofinanciranja, kar je potrebno izpolniti v preglednici, kot ju prikazuje Slika 15.

Pričakuje se, da lokalno partnerstvo izpolni preglednice kot jih prikazujejo Slike 11, 13, 14 in 15 ter na dveh straneh opiše in utemelji razdelitev sredstev po skladih in za kateri namen. Pri določitvi skupnega okvira in glavnega sklada za sofinanciranje tekočih stroškov in stroškov animacije se upoštevajo tudi sredstva iz naslova problemskih območij, ki jih je možno pridobiti iz naslova EKSRP in ESRR.

Slika 11: Izsek iz Uredbe CLLD, Priloga 7, točka 16, preglednica 1

16. Finančni načrt, vključno s finančno razdelitvijo po zadevnih skladih iz te uredbe v skladu s finančnim okvirjem (največji dovoljeni obseg je 2 strani)

- Razdelitev sredstev po posameznem skladu

Podukrep	Sklad	(EU + SLO) (v EUR)	(v %)
Pripravljalna podpora	EKSRP		
	ESPR		
	ESRR		
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP		
	ESPR		
	ESRR		
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP		
	ESPR		
	ESRR		
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP		
	ESPR		
	ESRR		
Skupaj			100 %

	EKSRP (EU + SLO) (v EUR)	ESRR (EU + SLO) (v EUR)	ESPR (EU + SLO) (v EUR)	Skupaj (v EUR)
Prispevek sklada				
Lastna soudeležba				
Skupaj (v EUR)				

4.16.1 Metodologija za določitev finančnega okvira

Metodologijo za določitev finančnega okvira določa Priloga 4 Uredbe CLLD.

Za sklad EKSRP se finančni okvir določi na podlagi naslednje formule

(Število prebivalcev LAS × vrednost točke) + (površina LAS × vrednost točke) + (razvitost občin × vrednost točke) = finančni okvir.

Vrednost točke za izračun finančnega okvira EKSRP in ESPR

		Število/koefficient razvitosti	Vrednost (v EUR)
a	Prebivalec	1	10
b	Površina (v km ²)	1	550
c	Razvitost občin	pod 0,90	90.000
		od 0,91 do 0,99	70.000
		ob 1,00 do 1,10	60.000
		od 1,11 do 1,60	55.000

Za LAS, ki vključujejo problemska območja in območja, določena v Zakonu o Triglavskem narodnem parku se finančni okvir poveča za 15 odstotkov.

Za sklad ESRR se finančni okvir določi na podlagi naslednje formule

Finančni okvir = fiksni del + variabilni del

Fiksni del: $242.000 + (242.000 \times \text{število urbanih območij v središčih v somestjih} \times 0,20 + 242.000 \times \text{število medobčinskih središč} \times 0,30 + 242.000 \times \text{število regionalnih središč} \times 0,10)$

Variabilni del: $138.000 + (138.000 \times \text{število funkcionalnih urbanih območij} \times 0,10 + 138.000 \times \text{število drugih urbanih območij} \times 0,30)$

Za lokalna partnerstva, ki se oblikujejo v problematskih območjih, se celotni finančni okvir ESRR poveča za 20 %.

Za sklad ESPR se finančni okvir določi na podlagi naslednje formule

$(\text{Število prebivalcev LAS} \times \text{vrednost točke}) + (\text{površina LAS} \times \text{vrednost točke}) + (\text{razvitost občin} \times \text{vrednost točke}) + (\text{Število zaposlenih oseb v ribištvu na območju LAS} \times 5.000 \text{ EUR}) + (\text{Število poslovnih subjektov v ribištvu na območju LAS} \times 10.000 \text{ EUR}) + (\text{skupno število točk} \times 1.500 \text{ EUR}) = \text{finančni okvir.}$

Finančni okvir se posameznemu LAS določi na podlagi seštevka naslednjih meril:

- $(\text{Število prebivalcev LAS} \times \text{vrednost točke}) + (\text{površina LAS} \times \text{vrednost točke}) + (\text{razvitost občin} \times \text{vrednost točke}) = \text{finančni okvir.}$ Vrednost posamezne točke je določena v točki a) te Priloge;
- število zaposlenih oseb v ribištvu na območju LAS;
- število poslovnih subjektov v ribištvu na območju LAS;
- skupno število točk, ki jih SLR in LAS prejmeta v okviru točkovanja v skladu s Prilogo 3 Uredbe CLLD.

Vrednost točke:

		Število	Vrednost (v EUR)
a	Zaposlena oseba v ribištvu na območju LAS	1	5.000
b	Poslovni subjekt v ribištvu na območju LAS	1	10.000
c	Vrednost posamezne točke	1	1.500

4.16.1.1 Primer razdelitve sredstev in določitve finančnega okvira in glavnega sklada

Podatki za izračun:

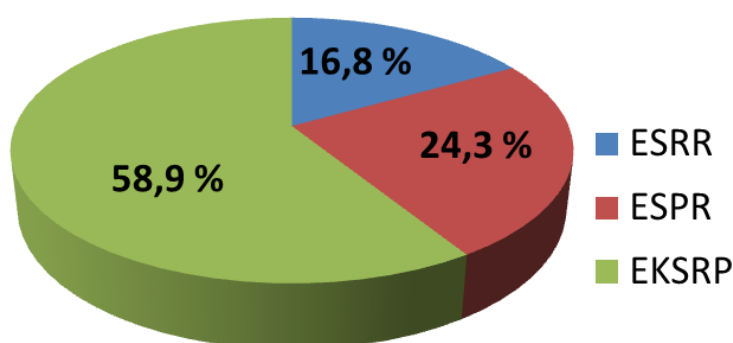
SLR vključuje vse tri sklade. Na podlagi formul kot jih določa Priloga 4 Uredbe CLLD je razdelitev sredstev po posameznem skladu naslednja:

EKSRP: 2.356.000 EUR

ESRR: 672.000 EUR

ESPR: 972.000 EUR

Slika 12: Razdelitev sredstev po posameznem skladu

Glavni sklad za sofinanciranje podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije je EKSRP, ker je na podlagi določitve finančnih okvirjev prispevek EKSRP najvišji. To pomeni, da se podukrep financira samo iz naslova EKSRP. V preglednici kot jo prikazuje Slika 11 bi se v tem primeru pri podukrepu Podpora za tekoče stroške in stroške animacije izpolnila samo vrstica EKSRP. Pri načrtovanju sredstev za izvajanje ukrepov je potrebno upoštevati, da se lahko za ta namen porabi največ 20 odstotkov skupnih javnih izdatkov. LAS lahko za izvajanje podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije sam določi kolikšen odstotek sredstev bo namenil. Znesek namenjen za izplačilo pripravljalne podpore je potrebno odšteti.

Kako se izračuna najvišji znesek, ki ga lahko LAS nameni za izvajanje podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije:

PRIMER IZRAČUNA:

$$(\text{Finančni okvir EKSRP} + \text{Finančni okvir ESRR} + \text{Finančni okvir ESPR} - 20.000 \text{ EUR}) * 0,20 =$$
$$(2.356.000 \text{ EUR} + 672.000 \text{ EUR} + 972.000 \text{ EUR} - 20.000) * 0,20 = 796.000,00 \text{ EUR}$$

Za izvajanje podukrepa Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ki bo sofinanciran s sredstvi EKSRP v tem primeru LAS ostane 1.560.000,00 EUR.

Pomembno! LAS lahko za izvajanje podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije nameni manj kot 20 odstotkov sredstev!

Pri načrtovanju ukrepov je potrebno v primeru glavnega sklada odšteti znesek, ki ga bo LAS namenil za izvajanje podukrepa Podpora za tekoče stroške in stroške animacije je EKSRP.

Kako se izračuna sorazmerni delež za sofinanciranje pripravljalne podpore:

PRIMER:

Znesek izplačila iz naslova podukrepa Pripravljalna podpora se izplača v sorazmernem deležu glede na v SLR vključene sklade.

PRIMER IZRAČUNA:

Znesek 20.000 EUR, ki se izplača iz naslova podukrepa Pripravljalna podpora se krije:

EKSRP krije 11.780 EUR.

ESRR krije 3.360 EUR.

ESPR krije 4.860 EUR.

Slika 13: Izsek iz Uredbe CLLD, Priloga 7, točka 16, preglednica 2

- Načrtovana dinamika črpanja sredstev za posamezne podukrepe po letih

Podukrep	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost	EKSRP								
	ESRR								
	ESPR								
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine	EKSRP								
	ESRR								
	ESPR								
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije	EKSRP								
	ESRR								
	ESPR								
Skupaj									

Slika 14: Izsek iz Uredbe CLLD, Priloga 7, točka 16, preglednica 3

- Načrtovana razdelitev sredstev po posameznih tematskih področjih ukrepanja

Tematsko področje	Sklad (EU + SLO)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ustvarjanje delovnih mest	EKSRP								
	ESRR								
	ESPR								
Razvoj osnovnih storitev	EKSRP								
	ESPR								
Varstvo okolja in ohranjanje narave	EKSRP								
	ESRR								
	ESPR								
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	EKSRP								
	ESRR								
	ESPR								
Skupaj									

Slika 15: Izsek iz Uredbe CLLD, Priloga 7, točka 16, preglednica 4

- Stopnja sofinanciranja po posameznih podukrepih

Podukrep	EKSRP (v %)	ESRR (v %)	ESPR (v %)
Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost			
Priprava in izvajanje dejavnosti sodelovanja lokalne akcijske skupine			
Podpora za tekoče stroške in stroške animacije			

Največji dovoljeni obseg za to poglavje je 2 strani.

Pomembno! Še enkrat je potrebno poudariti, da mora lokalno partnerstvo pripraviti takšno SLR v kateri je mogoče z razpoložljivimi sredstvi doseči izbrane cilje.

4.17 Priloge

Obvezne priloge, ki jih je potrebno priložiti k SLR so:

1. Seznam članov LAS

Obvezno za vse! Priloži se seznam članov LAS, kopija liste članov LAS.

2. Pogodba o ustanovitvi LAS

Obvezno za vse! Priloži se kopija pogodbe o ustanovitvi lokalnega partnerstva.

3. Osnutek javnega poziva za izbor operacij iz naslova podukrepa »Podpora za izvajanje operacij v okviru strategije lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost«

Obvezno za vse! Priloži se osnutek javnega poziva za izbor operacij, ki ga bo LAS objavljala za izbor operacij. Iz osnutka javnega poziva morajo biti razvidne vse glavne zahteve/pogoji za potencialne upravičence.

4. Pogodba z vodilnim partnerjem LAS

Obvezno za vse! Priloži se kopija pogodbe med LAS in vodilnim partnerjem. Iz pogodbe morajo biti razvidne naloge, ki jih bo opravljal vodilni partner in cena storitev, ki jih bo vodilni partner zaračunaval LAS.

5. Indikativna lista operacij sodelovanja LAS, ki bodo sofinancirane s sredstvi ESRR

Priloži se indikativna lista operacij sodelovanja med LAS, če SLR predvideva izvajanje operacij sodelovanja LAS s sredstvi ESRR.

6. Elektronska verzija SLR

Obvezno za vse! Priloži se verzija SLR, ki je identična tiskani verziji, ki jo lokalno partnerstvo vlaga na MKGP.

5 PROBLEMSKA OBMOČJA

V skladu z 12. točko 2. člena Uredbe CLLD se za problemsko območje šteje tisto območje, ki ga Vlada Republike Slovenije na podlagi zakona, ki ureja spodbujanje skladnega regionalnega razvoja s sklepom o dodatnih začasnih ukrepih razvojne podpore za problemsko območje z visoko brezposelnostjo razglasi kot problemsko območje. To ureja 25. člena Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11 in 57/12)

LAS, v katerem so problemska območja ali območja, določena v ZTNP-1, glede na finančni okvir določijo dodatna sredstva iz naslova PRP 2014–2020, in sicer v višini 15 odstotkov glede na osnovni izračun kot ga določa formula v pod točko a) v Prilogi 4 Uredbe CLLD.

Pomembno! LAS iz tretjega odstavka 56. člena Uredbe CLLD se finančni okvir glede na izračun določen v šestem odstavku 56. člena Uredbe CLLD poveča za 15 odstotkov.

Za problemska območja in območja iz ZTNP-1 je v programskem obdobju 2014–2020 v okviru PRP 2014–2020 namenjenih 3.000.000 eurov.

LAS, ki vključujejo problemska območja ob potrditvi SLR, se dodatna sredstva odobrijo skupaj s potrditvijo SLR. V kolikor se kasneje oblikujejo nova ali dodatna problemska območja, se tem območjem dodelijo dodatna sredstva. Sredstva se dodeljujejo do razdelitve zneska, določenega v drugem odstavku 56. člena Uredbe CLLD.

LAS mora ta sredstva porabiti na območju problemskega območja oziroma območju ZTNP-1. V kolikor je v sklepu o dodatnih začasni ukrepih razvojne podpore za problemsko območje z visoko brezposelnostjo določeno obdobje veljavnosti sklepa, mora LAS sredstva počrpati (projekti izvedeni in izplačani) pred zaključkom veljavnosti sklepa.

Iz naslova ESRR pa se problemska območja glede na finančni okvir določijo dodatna sredstva, in sicer v višini 20 odstotkov glede na osnovni izračun kot ga določa formula v pod točko b) v Prilogi 4 Uredbe CLLD.

6 IZBOR SLR IN LAS

Pomembno! Lokalno partnerstvo mora SLR poslati priporočeno prek izvajalca poštne storitve na naslov Koordinacijskega odbora CLLD: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana ali oddati na vložišču MKGP.

Pomembno! SLR, ki ne bo predložena v pregled in potrditev na Obrazcu za izdelavo strategije lokalnega razvoja, ki je predpisan z Uredbo CLLD, se zavrže.

Vse LAS in njihove SLR bodo potrjene s strani Koordinacijskega odbora CLLD na podlagi opredeljenih meril za izbor. Ocenjevalo se bo:

- usklajenost SLR z razvojnimi potrebami območja,
- tematska področja ukrepanja,
- vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR,
- usklajenost akcijskega načrta,
- vključenost lokalnih akterjev v pripravo SLR in
- ustreznost in učinkovitost partnerstva.

Za potrditev SLR je potrebno doseči 60 točk pri čemer je potrebno pri merilu »Vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR« doseči najmanj 20 točk. V kolikor bo v izvajanje SLR vključeno več skladov mora biti usklajena s cilji vseh programskih dokumentov

Vse SLR morajo biti pripravljene in posredovane v pregled Koordinacijskemu odboru CLLD najpozneje v dvanajstih mesecih po objavi javnega poziva za oblikovanje LAS. SLR bodo ocenjevane v treh časovnih obdobjih in sicer:

- od objave javnega poziva do 31. oktobra 2015,
- 1. novembra 2015 do 31. januarja 2016 in
- 1. februarja 2016 do preteka roka določenega v prvem odstavku 16. člena Uredbe CLLD.

V kolikor se bo na posameznem območju oblikovalo več LAS oziroma bi se območja med seboj pokrivala, bi bila v primeru, da so bila posredovana v potrditev v enakem časovnem obdobju, potrjene tiste LAS, ki bi prejele višje število točk na podlagi meril za izbor, in sicer »Vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR in Ustreznost ter učinkovitost partnerstva«. Če pa se na posameznem območju po potrditvi SLR in LAS oblikujejo nova lokalna partnerstva, se vloga zavrne, saj se območja med seboj ne smejo prekrivati.

Pomembno! Pri pripravi SLR bodite pozorni na vsebine, ki se točkujejo in so podlaga za izbor SLR in LAS.

Pomembno! SLR, ki na podlagi meril za izbor dosežejo skupno 60 točk, pri merilu »Vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR« pa najmanj 20 točk, bodo potrjene in bo LAS izdana pozitivna odločba.

Priloga 3 Uredbe CLLD opredeljuje merila za izbor SLR in LAS

Skupno je možnih 100 točk! Za odobritev SLR je potrebno zbrati 60 točk, od tega najmanj 20 točk pri Vsebinski usklajenosti med posameznimi poglavji SLR.

Usklajenost SLR z razvojnimi potrebami območja

Usklajenost SLR s cilji Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020

<i>Usklajenost SLR s cilji Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020</i> Najvišje možno število točk	3
Usklajenost SLR s cilji Programa razvoja podeželja RS 2014–2020	število točk
SLR je v celoti usklajena s cilji	3

* Če SLR predvideva tudi sofinanciranje iz naslova EKSRP in ni usklajena s cilji PRP 2014–2020, se zavrne.

<i>Usklajenost SLR s cilji Operativnega programa za kohezijo 2014–2020</i> Najvišje možno število točk	3
Usklajenost SLR s cilji Operativnega programa za kohezijo 2014–2020	število točk
SLR je v celoti usklajena s cilji	3

* Če SLR predvideva tudi sofinanciranje iz naslova ESRR in ni usklajena s cilji OP Kohezija, se zavrne.

Usklajenost SLR s cilji Operativnega programa za razvoj ribištva 2014–2020

Najvišje možno število točk	3
Usklajenost SLR s cilji Operativnega programa za razvoj ribištva 2014–2020	število točk
SLR je v celoti usklajena s cilji	3

* Če SLR predvideva tudi sofinanciranje iz naslova ESPR in ni usklajena s cilji OP ribištvo, se zavrne.

Usklajenost ciljev SLR z drugimi razvojnimi usmeritvami območja

Najvišje možno število točk	3
Usklajenost ciljev SLR z drugimi razvojnimi usmeritvami območja	število točk
Cilji SLR so usklajeni z drugimi razvojnimi usmeritvami območja	3
Cilji SLR so delno usklajeni z drugimi razvojnimi usmeritvami območja	1

Tematska področja ukrepanja*

Najvišje možno število točk	12
Upošteva joč štiri tematska področja od katerih LAS upošteva le tista, ki so relevantna za njihove lokalne potrebe**	število točk
SLR vključuje štiri tematska področja ukrepanja in predvideva za posamezno tematsko področje ukrepanja najmanj 10 % sredstev	12
SLR vključuje tri tematska področja ukrepanja in predvideva za posamezno tematsko področje ukrepanja najmanj 15 % sredstev	8
SLR vključuje dve tematski področji ukrepanja in predvideva za posamezno tematsko področje ukrepanja najmanj 30 % sredstev	6
SLR vključuje eno tematsko področje ukrepanja	4

* V skladu s prvim odstavkom 7. člena Uredbe CLLD.

Vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR

Najvišje možno število točk		30
Vsebinska usklajenost med posameznimi poglavji SLR		število točk
Skladnost SLR	poglavja so med sabo skladna in usklajena	5
	poglavja so med sabo delno usklajena in skladna	1
SLR bo financirana iz naslova najmanj dveh skladov	da	3
	ne	1
Intervencijska logika temelji na potrebah območja	da	4
	delno	1
SLR temelji na izkušnjah iz programskega obdobja 2007–2013 in je dolgoročno usmerjena	da	3
Hierarhija ciljev temelji na potrebah območja	da	5
	delno	2
SLR je usmerjena v ustvarjanje novih delovnih mest	da	4
SLR vključuje tudi »Sodelovanje LAS«	da	3
SLR vključuje dodatne kazalnike za merjenje uspešnosti*	najmanj trije dodatni kazalniki	3
	dva dodatna kazalnika	2
	en dodatni kazalnik	1

* Kazalnike za merjenje uspešnosti določa drugi odstavek 19. člena Uredbe CLLD.

Usklajenost akcijskega načrta Najvišje možno število točk		10
Usklajenost akcijskega načrta*		število točk
Akcijski načrt vsebuje vse štiri zahtevane elemente (vrste ukrepov, odgovornost za izvajanje, časovni okvir in finančno ovrednotenje)		5
Akcijski načrt je finančno skladen z vsemi zadevnimi skladi in hierarhijo ciljev		5

* Točke se lahko pridobijo na podlagi obeh meril.

Vključenost lokalnih akterjev v pripravo SLR

Najvišje možno število točk		12
Vključenost lokalnih akterjev v pripravo SLR*		število točk
Lokalni akterji so sodelovali pri pripravi SWOT-analize, določitvi glavnih ciljev, določitvi tematskih področij ukrepanja, določitvi vrst ukrepov ter finančni razporeditvi sredstev med tematska področja ukrepanja		12
Lokalni akterji so sodelovali pri pripravi SWOT-analize, določitvi glavnih ciljev, določitvi tematskih področij ukrepanja, določitvi vrst ukrepov ter finančni razporeditvi sredstev med tematska področja ukrepanja (najmanj tri aktivnosti)		8
Lokalni akterji so sodelovali pri pripravi SWOT-analize, določitvi glavnih ciljev, določitvi tematskih področij ukrepanja, določitvi vrst ukrepov ter finančni razporeditvi sredstev med tematska področja ukrepanja (ena aktivnost)		3

* Sodelujoči partnerji, število sej, liste prisotnosti, zapisniki, fotografije, drugi dokumenti, ki to potrjujejo.

Ustreznost in učinkovitost partnerstva

Najvišje možno število točk	8
Ustreznost in učinkovitost partnerstva*	število točk
Iz SLR je razvidno, da je LAS sposobna oblikovati in uresničevati cilje SLR (kadrovske kapacitete, finančni viri, izkušnje in znanje)*	4
Naloge LAS so jasno določene, vsi postopki so pregledni, opisana je odgovornost posameznih članov in organov v LAS	4

* Točke se lahko pridobi na podlagi obeh parametrov.

Najvišje možno število točk	10
Območje LAS*	število točk
SLR pokriva območje enajstih ali več občin	10
SLR pokriva sedem do vključno deset občin	8
SLR pokriva območje od štiri do vključno šest občin	4
SLR pokriva območje treh občin ali manj	0

Najvišje možno število točk	6
Vključenost strokovnih organizacij v izvajanje SLR*	število točk
Odgovornost za izvajanje ukrepov ima vsaj šest strokovnih organizacij	6
Odgovornost za izvajanje ukrepov imajo vsaj štiri strokovne organizacije	4
Odgovornost za izvajanje ukrepov imata vsaj dve strokovni organizaciji	2

*Točkuje se, kdo prevzema odgovornost za izvajanje posameznega ukrepa, ki ga lokalno partnerstvo opredeli v akcijskem načrtu, kot ga določa 7. točka prvega odstavka 15. člena Uredbe CLLD.

7 VIRI IN LITERATURA

1. Evropski strukturni in investicijski skladi: Navodila za lokalne akterje o lokalnem razvoju, ki ga vodi skupnost. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_clld_local_actors_sl.pdf;
2. Mnenje Evropskega ekonomsko socialnega odbora o lokalnem razvoju, ki ga vodi skupnost, kot instrumentu kohezijske politike za obdobje 2014–2020 za lokalni, podeželski, mestni in primestni razvoj. URL: <http://www.drustvo-podezelje.si/files/eesc-CLLD-11-12-2014-sl.pdf>;
3. Navodila za lokalne akterje o lokalnem razvoju, ki ga vodi skupnost, Maj 2014. URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_clld_local_actors_sl.pdf;
4. Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020. URL: http://www.svrk.gov.si/fileadmin/svrk.gov.si/pageuploads/KP_2014-2020/OP_SFC_poslano_11_12_2014.pdf;
5. Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014–2020. URL: http://www.program-podezelja.si/images/Programme_Commission_Decision_2014SI06RDNP001_1_3_sl.pdf;
6. Partnerski sporazum med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014–2020. URL: <http://www.eu-skladi.si/ostalo/operativni-programi/ps-konni>;
7. Sprotno vrednotenje PRP 2007–2013 v letu 2013 - [Metodologija samovrednotenja Lokalnih akcijskih skupin o izvajanju Lokalnih razvojnih strategij](#), dec. 2013;
8. Uredba (EU) št. 1301/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in o posebnih določbah glede cilja "naložbe za rast in delovna mesta" ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1080/2006 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 289);
9. Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 320);
10. Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L št. 347 z dne 20. 12. 2013, str. 487);
11. Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2328/2003, (ES) št. 861/2006, (ES) št. 1198/2006 in (ES) št. 791/2007 in Uredbe (EU) št. 1255/2011 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 149 z dne 20. 5. 2014, str. 1);
12. Uredba Komisije (EU) št. 702/2014 z dne 25. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgov z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 193, z dne 1. 7. 2014, str. 1) in
13. Uredba o izvajanju lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost v programskem obdobju 2014–2020 (Uradni list RS, št. 42/2015).